

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izveniš nedelje in praznike.
Inserati: do 30 petič vrst 2 D, do 100 vrst 4 D 50 p, večji inserati
petič vrsta 4 D: notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova
ulica št. 5, prtljčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopise sprejema in posilja na zahtevno inakovano.
Rokopisov se na vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1'50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		V Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	...	Din 240—	Din 240—	Din 360—	
6	...	120—	120—	180—	
3	...	60—	60—	90—	
1	...	20—	20—	30—	

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Slovenski fašisti v volilnem boju.

Izviran dopis iz Primorja.

Da je poturica hujši od Turčina, je stara stvar in uresničuje se tudi sedaj pri nas v Primorju, ko gre za to, da si naš narod svobodno izvoli svoje zastopnike za rimski parlament. Kakor je znano, je Mussolini zagotovil, da se bodo volitve vršile mirno in zakonito, enako sta izjavila tudi oba prefekta. V Trstu in Puli le iz Vidma je prav pred kratkim bruhal tak vihar srda in mržnje proti vsemu, kar je jugoslovenskega v našem Primorju, da je bilo pričakovati za volitve le naših hujšega. Toda tudi ta vihar se je hipoma polegel, pač zaradi odločnega odpora v Trstu, a še bolj radi miglaja, ki je prišel iz Rima, in bilo bi vse dobro, da ni med našim narodom samim onih izvržkov, ki so v svoji pohlepnosti za častjo, slavo in osebnimi koristmi izdali svoj lastni narod ni so danes kot »slovenski fašisti« najstrupenejši sovražniki vsega, kar je naše, in vsakogar, ki čuti narodno. Ko je hujškanje proti nam utihnilo vsepovsod, je vstala goriska »Nova Doba«, glasilo teh prodancev, in začela na nezasišano drzen način blati in obrekovati naše narodno delo in hujškati proti njemu.

V svoji zadnji številki od 5. t. m. objavlja »Nova Doba« na uvodnem mestu debelo tiskan »opomin«, ki se v svojem prvem delu zaključuje z grožnjo, da bi »grdo početje navadnih obrekovalcev fašizma moglo res izzvati pravo, upravičeno in nevzdržljivo nasilje«. Ta opomin da zadeva tudi »Wilfanovo listo«, ki nosi znamenja protidržavne misli, simbole nacionalnega šovinizma (lipova vejica in nemškoavstrijska planinka). Na listi »figurirajo kot kandidati izrecni sovražniki državne misli, ki se morajo potemtakem odpraviti z vsemi močmi in sredstvi od uveljavljanja svoje liste med slovenskimi volilci.« — Grožnje, ki jih vsebuje ta »opomin«, so tako jasne, da je vsaka nadaljna beseda o njih odveč.

V naslednjem članku »Politika intrigantstva«, ki ga list objavlja tudi v italijanskem originalu — očitno je bil članek spisan v Vidmu italijanski in je slovenski prevod zagrešil Bandelj ali pa bivši ravnatelj goriške slovenske gimnazije, prof. Ipavec — se označa jugoslovenska politika v Primorju za politiko »lipove vejice«, za Wilfanovo politiko, ki je politika spletk proti italijanski državi in italijanskemu narodu. Leta 1921, da so Slovenci z glasovanjem za »lipovo vejico« hoteli dokazati, da je za Italijo posest Primorja le teritorialna, le materialna, ne pa duševna značaja. Dočim je akcija slovenskih fašistov v popolnem skladu z državno politiko ter ni nasprotna ne italijanski.

ne jugoslovenski državi, »s katero hočemo živeti v prijatelstvu«, je dr. Wilfan predvsem intrigiral proti sprejetju slovenskega zastopnika v državno listo (Hinc illae lacrimae! Bandelj se oglašaj!), dalje proti fašistovski manjšinski listi, ki bi bila postavljena proti »lipovi vejici« in se končno šel sam ponujati vladi, da sprejme njegovo listo kot vzporedno in je ne smatra za opozicijsko. Po teh zlobnih lažeh in izmišljotinah zaključuje »Nova Doba«, da je »Wilfanovo intrigiranje proti nam (slovenskim fašistom) naperjeno v prvi vrsti proti italijanski, to je naši državi.« Wilfan vprašuje drzno italijanski narod: Hočete vojno ali mir? Ako hočete mir, uklonite se našim zahtevam izpremenite vašo taktiko, in če se vam izlovi tudi sporazum, ki ste ga ravnokar sklenili z Jugoslavijo. In Wilfan se ne privzema s popustljivostjo k državnemu vozu. To mora verovati samo tisti, ki ne pozna avstrijskega iredentizma in ni živel na Primorskem, ko je Avstrija zlorabljala ljudi Wilfanovega kova proti italijanskemu življu. Zakaj pa Wilfan tako sovraži slovenske fašiste, če je tako naklonjen sporazumu med italijanskim in slovenskim življem? Ker bi po slovenskih fašistih prišlo do pomirjenja v deželi in bi on »padel s komednega prestolčka državnotujega eksponenta v Trstu (fej, denunciant!)«, ki hoče vplivati na Rim in Beograd. Wilfan hoče preprečiti vsako naravno in mirno asimilacijo novih državljanov. List stvari slovensko ljudstvo »pred varanjem«, s katerih je otvoril Wilfan svojo novo politično sezono, potem ko so se mu vsi frontalni napadi izjalovili, in ga poziva, naj glasuje za fašistovsko listo.

Na drugem mestu, pod naslovom »Izvoz našega vina v Jugoslavijo« očita list, seveda v svrhu volilne propagande Sčeku in dr. Wilfanu, da sta onadva sokriva, da je Jugoslavija naložila 30 zlatih lir uvozne carine na hektoliter vina iz Primorja. Sček in Wilfan da vedno grozita rimski vladi s svojim vplivom v Beogradu; zakaj pa potem nista šla v Beograd, da Jugoslavija odpravi to visoko carino, temveč sta hodila v Rim pritiskati na vlado da naj izposluje v Beogradu odpravo carine. »Moža sta si pri italijanski vladi in pri našem ljudstvu šopirila in sleparila oboje, ker jima je šlo izključno za nadvlado in ž njo združeno izžemanje ubogega slovenskega ljudstva v Italijo.« List naveda potem dopis nekega jugoslovenskega vinogradnika v ljubljanskem »Narodnem Dnevniku«, ki govori proti uvozu vina iz Italije, in pravi: »Jugoslovenskim bratcem je pač na tem ležeče, da

bi nam prodali svoj les in živež in dobili zanj dobre lince, o našem vinu pa nečejo nič slišati. Zato bi bilo neumno izpostavljati se za »lipovo vejico«. Naš dom je sedaj v Italiji in mi nimamo nikakega interesa izdajati naših interesov v prilog ljudi, ki stojijo v službi tujih interesov.« Zaključuje seveda, da naj ljudstvo, zlasti pa vinogradniki, glasujejo za fašistovsko listo, ki je »to pot naša lista«.

In kočno še: »Tudi Orjuna za nas!!« Pod tem zelo debelo tiskanim naslovom se čita, da se je »Jadrane«, glasilo narodne obrane, izjavilo za ju-

goslovensko-italijanski sporazum. »Nova Doba« pozdravlja ta »preobrat«, ker ti ljudje nimajo od njega nikakega interesa, dočim pa so možje od »lipove vejice« drže kot pijavke ljudstva, da bi se jim ne izmuznilo iz rok, a mu odrekajo celo svobodo glasovati za državno listo. Ljudstvo naj reagira proti takemu duševnemu nasilstvu.

Bodi dovolj! Gabi se mi in gabi se gotovo tudi vam! In recite sedaj, ali ni v resnici poturica hujši od Turčina, in ali ni slovenski fašist najogabnejša stvar na svetu?!

Važni politični dogodki na obzorju.
V fazi političnih kombinacij.

Kombinacije o sestavi nove blokaške vlade. — Vprašanje sklicanja verifikacijskega odbora. — Ljuti napadi radikalnega tiska na blok.

— Beograd, 10. marca. (Izv.) Včeraj od 11. do 12. je bil sestanek načelnikov opozicijskega bloka. Tega sestanka so se udeležili Ljuba Davidović, dr. Voja Marinković, dr. Korošec, dr. Spaha in dr. Hrasnica v svrhu, da nadgljujejo detaljna posvetovanja o opozicijskem bloku. V glavnem so bili razgovori taktičnega značaja, da se ugotove podrobnosti sporazuma o raznih vprašanjih glede skupnega nastopa v skupščini. Tekst protokola o parlamentarnem sporazumu je v glavnih točkah izdelan. Potrebne so še nekatere klavzule. Razgovori o končnem tekstu bodo zaključeni v nekaj dneh, na kar bo protokol definitivno podpisan.

Že v soboto so se razširile po parlamentu različne kombinacije o sestavi takozvane blokaške vlade. Te kombinacije spadajo za sedaj še več ali manj v sfero neverjetnosti. Na včerajšnjem sestanku načelnikov bloka so po nekaterih vesteh govorili o razdelitvi mandatorov. Današnja »Pravda«, ki ima zanesljive stike z vodilnimi krogi bloka, prinaša tole kombinacijo:

Načelniki opozicijskega skupin razmotrivajo razdelitev funkcij. Videti je, da si bodo tri sporazumne skupine razdelile resorje na ta način:

I. Jugoslovenski klub 4 portfelje: ministristvo prometa, šume in rude, poljedelstvo za socialno politiko.

II. Muslimanski klub 3: narodno zdravje, trgovino in industrijo, pošto, brzojav in telefon.

III. Demokratije vse ostale portfelje. Ljuba Davidović ima prevzeti predsedstvo ministrskega sveta brez vsakega portfelja, dočim ima biti dr. Korošec obenem ministrski podpredsed-

nik in prometni minister. Današnja »Pravda« pravi, da na tem sestanku ni bilo govora o osebah, toda vlada bloka bo hitro sestavljena. Kot demokratski kandidati za ministrske portfelje se navajajo poleg Ljube Davidovića, posl. dr. Voja Marinković kot zunanji minister, posl. dr. Veljko Vič kot finančni minister in posl. Dragotin Pečić kot notranji. Klerikalni klub namerava odposlati v vlado dr. Korošca, dr. Hohnjeca, dr. Kulovca in Jožeta Gostinčarja. (Torej tri duhovnike in enega laika!) Muslimanski klub pa dr. Spaha, dr. Hrasnico in dr. Behmena.

— Beograd, 10. marca. (Izv.) Vodilen politik muslimanskega kluba je vašemu dopisniku izjavil, da je vprašanje o razdelitvi posamičnih resorov v blokaški vladi še prezgodaj za razpravo. O tem še ne teko zaključni razgovori, gotovo pa je, da bo eventualna sestava blokaške vlade — če dobi blok za to mandat — izvršena v najkrajšem času in brez vsakih težkoč.

— Beograd, 10. marca. (Izv.) Kar se tiče verifikacije Radićevih mandatorov, se bo ta izvršila popolnoma v smislu zakona in rednim parlamentarnim potom. Na današnji dopoldanski seji narodne skupščine pod skupščinsko predsedstvo pred prehodom na dnevni red zbornici na znanje, da je 20 poslancev HRSS izročilo skupščini svoja poslanska pooblastila. Obenem bo predsedstvo izjavilo, da se imajo ta pooblastila izročiti v smislu poslovnika verifikacijskemu odboru, da razpravi o njih in potem sporoča zbornici v smislu parlamentarnega reda. Kdaj se ima sestati »to verifikacijski odbor, še ni gotovo. Nekateri tolmačijo člena 6. in 7. poslov-

nika tako, da se ima odbor takoj sestati, t. j. še danes.

— Beograd, 10. marca. (Izv.) Radikalni tisk, tako vodilni, kakor tudi manjši listi so po izročitvi poslanskih pooblastil HRSS in po ustanovitvi bloka pričeli luto kampanjo proti vsem opozicijskim skupinam in proti Radiku. Napovedujejo luto borbo bloku ter nazivajo demokrate izdajalce domovine. Posebno je predmet ostrim napadom predsednik demokratske stranke Davidović. Tega kratkomalo »Balkan« proglašaja za izdajalca in pravi, da so se ustvarile v naši državi dve fronti: 1. fronta rodoljubov in 2. fronta izdajnikov. Videti je, da je začel radikalni tisk razmotrivati politično situacijo zelo subjektivno in s strankarskega razpoloženja, čeprav so na vidiku zelo važni politični dogodki, ki bodo globoko vplivali na nadaljni razvoj naših notranjih razmer. Tudi glavni organ »Samouprava« je prešla iz svoje rezervirane objektivnosti v strastno ofenzivo proti bloku.

Radikali in verifikacija Radićevih mandatorov.

— Beograd, 10. marca. (Izv.) Kakor znano, je bil v soboto na dvoru v daljši avdijenci ministrski predsednik Pašić. Poročal je kralju o parlamentarni situaciji in da je 20 Radićevih poslancev izročilo narodni skupščini svoja poslanska pooblastila. Pašić je položaj kralju tako osvetlil, da bi bilo potrebno, da vladar poveri njemu mandat za izvedbo novih volitev. Ministrski predsednik z rezultati avdijence ni bil zadovoljen. Po pašićevi avdijenci je bil na dvoru od 15. do 18. zunanji minister dr. Ninčić, na kar se je sestel ministrski svet. Nekateri radikalni krogi trdijo, da je bila demisijska vlada pripravljena že pred nekaj dnevi.

Z ozirom na novo parlamentarno situacijo, pred katero je postavljena radikalna vlada radi nastopa HRSS, so se večeraj dopoldne neprestano vršile konference raznih radikalnih ministrov s predsednikom narodne skupščine Ljubo Jovanovićem. Tako so z njim konferirali ministri za šume in rude dr. Srskić, minister poljedelstva Krst Miletić, minister prosvete Miša Trifunović, zunanji minister dr. Ninčić in celo dr. Laza Marković. Vse te konference so bile v zvezi z verifikacijo mandatorov Radićeve stranke oz. z demisijsko radikalno vlado. Razmotrivalo se je vprašanje, ali se naj takoj skliče verifikacijski odbor in na ta način prizna nujnost verifikacijskega vprašanja, ali naj se verifikacija iz parlamentarno-tehničnih razlogov radi sprejetja budžeta odloži po končani budžetni razpravi. Verjetno je, da vlada z ozi-

Sven Elvestad:

Dama v borbi z dvema

XXXVII. Poglavje.

Srečanje.

»Potemtakem sva se torej zopet sporazumela,« je dejal Krag. Francoz je priklimal in pozval Krag, naj se zopet vsede.

»Kaj želite sedaj od mene?« je vprašal dektektiv.

»Vi boste sedaj moj odposlanec.«

»Za gospo Sonjo?«

»Sonjo in za nekega drugega.«

»Kdo je ta drugi?«

»Njen mož! Kakor sem vam že povedal, je prepričan, da je njegova žena mrtva. To komedijo je vpriporila v gotovem namenu, ki sem ga pa jaz spoznal. In ker si ne more misliti, da bi imela iz lastnega kruto prevaro, je prepričan, da je mrtva. Ali bolje rečeno, on je bil o tem že prepričan pred 24 urami.«

»Sedaj pa ne verjame več na to?«

»Jel je o tem dvomiti in ta dvom sem mu v dušo vcepil jaz.«

Krag se je neumno smehljal. (Vjemalo se je z njegovim načrtom, da se je delal, kakor da bi dvomil o tej čudni zgodbi.)

58

»Ali res mislite,« je dejal, »da se bo dal mož, ki objokuje svojo ženo kot mrtvo, brez vsega preprečitja, da žena še živi, samo zbog tega, ker je dobil tajinstveno brezimno pismo?«

»Vaš zaključek,« je odgovoril lopov, »bi bil pod navadnimi okolišninami popolnoma pravi. Tako pa ima nesreča njegove žene že na sebi nekaj tajinstvenega. Ona je utonila, kakor se splošno sodi, vendar pa si ne more nihče tolmačiti, kako se je to zgodilo in nihče tudi ni našel njenega trupla. Poleg tega pa so se pred tem dogodkom pripetili razni dogodki, ki kažejo na to, da je bila zapletena v mrežo zagonetnih okolišnin. Ako torej njen mož dobi to anonimno pismo, bo to pismo vezalo vso njegovo pozornost. List ga bo silno vznemirjal. Domisljal si bo, da še obstoja upanje. In ako se tudi ne bo zibal v nadi, da zopet najde svojo ženo, se mu bo vendar nudila možnost izvedeti, zakaj je šla v smrt. V zadnjem času je bila zelo nesrečna. In zato so vsi mnjenja, da je šla v smrt iz lastnega nagiba. Z vsemi temi okolišninami sem računala, ko sem odposlal pismo. Ako se zelo ne motim, je mož že v Kristijaniji.«

»In vaša želja je, da poiščem tega moža?«

»Zaenkrat ne.«

»Kaj pa naj potem storim?«

»Vam je treba samo to vedeti, da je on tu.«

»To ni mnogo. To torej sedaj vem.«

»In to vest morate vi sporočiti nekemu drugemu.«

»In ta drugi je?«

»Gospa Sonja. Mislim, da še sedi spodaj v obednici. Poskusiti morate priti z njo v zvezo po tem pisatelja ali koga drugega, sploh kakor pač mislite, da bi bilo bolje. Vsekakor pa morate z njo govoriti.«

»Zakaj nočete sami z njo govoriti? Saj jo vendar zelo dobro poznate in, kakor mislim, ste prišli v Kristijanijo za to, da jo najdete?«

»Prišel sem v Kristijanijo,« je odgovoril Francoz, »da bi izvedel, je-li ona še živi ali je v resnici mrtva.«

»Vi sami ste torej dvomili o tem?«

»Tako je.«

»Potem je imela pač tehten razlog, da bi si končala življenje?«

»Seveda.«

»In ta razlog je vam znan?«

»Znan mi je. V zvezi je z okolištinjo, zbog česar jaz sam ne morem govoriti z njo.«

»Se vedno vas ne razumem popolnoma.«

»Saj tudi ni potreba, da bi vse razumeli,« je odgovoril Francoz in se smehljal na svoj poseben, neprijeten način. »Toliko pa smete vedeti, ako ta dama, ki jo lahko radi mene lahko imenujete gospo Sonjo, izve, da sem ji zopet na sledu, potem se ne bo samo delala, kakor da bi si hotela vzeti

življenje, marveč bo v resnici izvršila samomor. Zagotavljam vas, da je zelo odločna dama.«

Asbjörn Krag se je nehoti ustrašil pri teh besedah. Že dolgo je slišal ta krut namen v tej zločinčevi čudni igri. Zdelo se mu je, kakor da bi videl pred sabo propad človeške brezsrčnosti. Jel se je bati, da bi ne bil v stanu aktivno poseči v dramo, čim bi napačil pravi trenutek. Kljub temu je ostal pri svoji vlogi, ki jo je že enkrat prevzel, ker ni našel nobenega sredstva, ki bi ga hitreje in lažje dovedlo na cilj. Vstal je.

»Naj torej poiščem gospo Sonjo?« je vprašal.

»Tako je in nato mi morate poročati in naj bo to še tako kasno ponoči. Ali še vedno nočete nič vedeti o stroških tega podjetja?«

»Pač,« je odgovoril Krag. »Ker se stvar zdi dolgotrajna in ker sem moral že duševno trpeti na razne načine, moram seveda računati tudi z neko odškodnino. Moram se pač ozirati tudi na svoj lastni zaslužek.«

»Z drugimi besedami povedano,« ga je prekinil zločinec, »vi zahtevate odškodnino, da se vam ne bo treba ozirati na svoja lastna podjetja, ako se posvetite tej stvari?«

»Tudi tako lahko stvar imenujemo.«

»Zdi se mi potrebno, da takoj določim gotovo vsoto, ker je podjetje nesigurno in ni izključno gospodarske narave. Ali ste zadovoljni s 3000 kro-

rom na svoj prestiž med narodom, na katerega mnogo polaga, ne bo zavlačevala verifikacije in da s svoje strani ne bo omogočila prihoda Radičevih poslancev v narodno skupščino.

V znamenju dveh front.

— Beograd, 10. marca. (Izv.) Važni politični in parlamentarni dogodki preteklega tedna so našli tudi naiglobokejši odmev v najširših plasteh beogradskega meščanstva, ki dnevno z največjim zanimanjem spremlja vsak najmanjši pojav v naši notranji politiki ter ga po svoje komentira.

V čisto strankarskih krogih in v vodstvih strank danes konstatirajo dvojno opredelitev: ustanovile sta se dve za sedaj skoraj enako močni fronti. Na radikalni strani naglašajo nemojnost odločno stališče braniteljev države in državnih pridobitev, druga nasprotna fronta opozicijski blok pa trdi, da hoče s spremembo vladnega režima državo obvarovati vseh katastrof in ji olajšati težkoče pri njeni konsolidaciji.

Radikali so že v javnost vrgli kot enotna fronta državnih braniteljev gesla, s katerimi računajo pritegniti najširše sloje srbskega naroda in sebe. Izdana so n. pr. take gesla: »Proti separatizmu! Boj revizionizmu! Boj izdajnikom!« S takimi gesli nameravajo radikali agitirati posebno med srbskim delom našega naroda.

Na drugi strani pa je blokaška fronta za sedaj samo hladna opazovalka akcij nasprotnika in Ljuba Davidovića je izjavil, da blok ni proti ustavi, niti proti zakonu, temveč želi vzpostaviti pravo ustavnost in zakonitost. Blok je ustvarjen v interesu države in naroda.

Radikalna vlada pred padcem?

— Beograd, 10. marca. (Izv.) Današnja dopoldanska dnevnika »Politika« in »Vreme« pišeta skoraj soglasno zelo pesimistično o položaju sedanje radikalne vlade.

»Vreme« podčrtava, da je v radikalnih vrstah zavladala prilična resignacija. Se vedno pričakuje, da nastopijo nepričakovani dogodki, ki bi mogli prevrniti vse namere opozicijskih skupin.

Ce se to ne zgodi, so se radikali že pomirili z idejo, stopiti v opozicijo, računajoč, da bodo uspešno vodili med narodom opozicijsko borbo.

Kot sigurno pa smatrajo, da opozicijske skupine ne morejo dobiti mandata za volilno vlado, nego samo za poslovanje.

Ko pride čas za volitve, radikali računajo, da bodo oni kot največja in najkompaktnjša stranka zopet izvršili volitve.

V ostalem radikalni krog smatrajo, da Pašić ne najde izhoda iz teže situacije.

»Politika« na drugi strani konstatira, da se sedaj radikali nahajajo v štadiju pričakovanja. Radikali bi morali takoj reagirati proti bloku, ne pa pričakovati nadaljnji razvoj situacije. Tudi »Politika« priznava, da je situacija zelo težava.

HRSS IN VPRAŠANJE PRIHODA V BEOGRAD.

— Zagreb, 10. marca. (Izv.) Vodstvu HRSS je imel včeraj svojo običajno redno sejo, na kateri so razpravljali vprašanje prihoda poslancev v Beograd. Poročilo posl. Predavca je vzelo na znanje. Definitivno še ni sklenjeno, kdaj imajo priti radičevci v Beograd. To je odvisno od poziva bloka. Nerešeno je bilo dalje vprašanje, kdo ima odpotovati na Dunaj, da poroča Radiču o rezultatih Predavčeve misije v Beogradu.

Nedkrito postopanje Bolgarske

Vloga Todora Aleksandrova.

— Sofija, 9. marca. (Izv.) V diplomatskih krogih zelo obsejajo dvorezno postopanje bolgarske vlade povodom aretacije nekaterih pristašev makedonskih organizacij. Tudi izjava notranjega ministra o razlogih aretacije in o lojalnem stališču Bolgarije ni našla ugodnega odmeva. Na vprašanje, zakaj ni bil Todor Aleksandrov aretiran, se vlada izgovarja, da to ni bilo tako lahko, ker se ni Aleksandrov nahajal v nje območju in da nima na razpolago sil, ki bi mogle izvesti njega aretacijo. Stamboljski je poskušal s 7000 volajki prijeti Aleksandrova, a dosegel ni ničesar. samo ljute spopade med vojaštvom in četaši. Zadnji čas pa so se zaznale nekatere pozitivne informacije, ki ugotavljajo, da je bilo v Sofiji aretiranih samo 15 oseb. Prvotno je bil aretiran tudi general Protogerov, ki je bil takoj izpuščen, ko se je ugotovila njegova identiteta. Dalje je zanimiva okolnost, da se je Todor Aleksandrov dneve popreje, ko je imela iziti vladna odredba o aretacijah, nahajal v Sofiji, in da je sporazumno z vlado sestavil popis oseb, ki so se imele aretirati.

V diplomatskih krogih ugotavljajo, da je bolgarska vlada v postopanju proti Makedoncem neiskrena. Zveza makedonskega bratstva je vladi predložila

protest radi aretacij makedonskih beguncev.

— Beograd, 10. marca. (Izv.) Odnosaji med našo in bolgarsko vlado so še vedno napeti. Naša vlada je pozvala poslanika v Sofiji Milana Rakicića v Beograd, da poroča o vseh važnih dogodkih na Bolgarskem in o ciljih politike bolgarske vlade v vprašanju makedonskih vstašev.

Težak finančni položaj Francije

Važne konference pod predsedstvom Milleranda.

— Pariz, 10. marca. (Izv.) V elizjski palači je bila včeraj pod predsedstvom predsednika republike Milleranda važna finančna konferenca, ki je zelo obsežno razmotrivala sedanji težki finančni položaj Francije z ozirom na še se nadaljujoči padec franka. Konferenci so prisostvovali Poincaré, finančni minister De Lasteyrie, guverner francoske banke Robinson, 2 podguvernerja in več članov bančnega upr. sveta. Rezultati debate niso znani. Znano je samo toliko, da so razpravljali o vseh potrebnih odredbah za izboljšanje sedanjega finančnega položaja in kako bi se imel okrepiti tečaj franka. Vlada je odločena, da se v senatu čimprej sprotelo vladni finančni predlogi. Senat, kjer se je pojavil proti zakonskim predlogom znaten odpor, bo vlada kratko opozorila na svoje izjave, podane v zbornici o potrebi da se znižajo izdatki in usmeri politika posojil. Francoska banka je pripravljena vlado podpirati v nje stremiljenju.

— Pariz, 10. marca. (Izv.) Včeraj ob 9. dopoldne se je sestala finančna komisija senata, da je nadaljevala razpravo o vladnih finančnih predlogih. Sklepi komisije še niso znani. V soboto nastalo vzemirjenje radi odpora senata proti ministrskemu predsedniku in ostalim ministrom ni bilo tako veliko, kakor so to javljali večerni listi. Zanimivo je izključena vsaka ministrska kriza.

— Pariz, 10. marca. (Izv.) Vlada odredbe za izboljšanje finančnega položaja Francije so v javnosti dohile simpatičen odmev. Naglašajo pa, da prihajajo te odredbe prepozno. Po večih trenvnanjih na borzi so si znani razni špekulanti pridobili milijarde dobičkov. Zanimiva je konstatacija, da so špekulanti, ki so svoječastno pristopili na dunajski borzi, začeli s svojimi špekulacijami na pariski. Procesi špekulacij Emile Cypriat je zaslužil v nekaj dneh milijarde.

SPLOŠNA SVETOVNA MIROVNA KONFERENCA.

— London, 10. marca. (Izv.) Narodni mirovni svet je predložil Macdonaldu spomenico, da skliče splošno svetovno mirovno konferenco. To spomenico je podpisalo 125 poslancev, 24 škofov, 8 županov največjih mest ter mnogostevni zastopniki kulturnih in gospodarskih organizacij.

DR. WILFAN IN DR. BESEDNIAK PRI MUSSOLINIJU.

— Trst, 10. marca. »Agenzia Stefania« javlja z dne 7. t. m.: Danes predpoldne je sprejel ministrski predsednik Mussolini v spremstvu podministra Acerba v dvorani »zmage« v palači Chigi poslanca dr. Wilfana in dr. Besednjaka, ki sta mu v imenu slovenskih drugorodcev Juliske Krajinne sporočila radost in zadoščenje slovenskega prebivalstva v spricho zaključka sporazuma med Italijo in Jugoslavijo. Dr. Wilfan je pripomnil, da je prepričan, da bo imel ta sporazum blagodejen vpliv tudi na položaj slovenskih državljanov Italije ter izjavil, da ima njih udeležba pri volitvah v Juljski Krajinni izključno tehničen značaj. Slovani hočejo le postopati po zakonu, ki dovoljuje manjšinam njihovo lastno zastopstvo, ne da bi imeli pri tem kakšnih opozicijskih ciljev proti vladi ali državi. Dr. Wilfan in dr. Besednjak sta govorila nato z Mussolinijem o nekaterih važnih vprašanih splošnega značaja, kakor tudi o volitvah. Ministrski predsednik ju je pozorno poslušal ter jima nato dal zadovoljiva zagotovila. Ob koncu razgovora, ki je bil zelo dolg in izredno priskrben, je dr. Wilfan izrazil svojo radost in svoje zadoščenje nad dobljenimi zagotovili, poudarjajoč, da drugorodci, ki jih on predstavlja, želijo biti zadovoljni in zvesti državljanji Italije. — Temu poročilu dostavlja »Edinost«: Dodatno k temu poročilu »Agenzia Stefania« nam brzojavljalo iz Rima, da je ministrski predsednik vzel izjave zastopnikov slovenskega prebivalstva v Italiji z odobravanjem na znanje ter sporočil voličem popolno zaščito volilne svobode. Nadalje izvaia »Edinost«: G. Mussolini ni hotel sprejeti nobenega Slovana in nobenega Nemca v svojo vladno večinsko listo. Kot razlog za to so njegova glasila navedla voljo načelnika vlade, da si slovenska in nemška narodna manjšina izvolita svoje parlamentarno zastopstvo sami in svobodno!

KINO IDEAL predvaja v ponedeljek, dne 10., torek 11. in sredo 12. t. m. velik pustolovski film

Velikomestna morala

Pustolovna drama v 6. dejanjih. Glavno vlogo igra priljubljeni umetnik Mihail Warkony. Strahote velikomestnega življenja. Sijajna inscenacija.

Prednaznani: 11 Nordiska senzacija 11

Legenda dvorca Montbyttan (Hornsholmsborg)

Politične vesti.

— Akcija za reduciranje in brezposelnost. Zveza ljubljanskih Orjun je za soboto ob 20. zvečer sklicala v Mestni dom zborovanje, na katerem se je v glavnih točkah razpravljalo bedni položaj reduciranecv in brezposelnih. Z ozirom na gospodarsko in industrijsko krizo se zadnji čas pojavlja v Ljubljani in v Sloveniji sploh čimvečje število brezposelnih in proti delavstvu velika kriza. Orjuna je sedaj započela akcijo v korist reduciranecv in brezposelnih, toda neki anonimni »akcijski odbore«, kjer imajo glavno besedo komunisti, ni bil zadovoljen s tem shodom ter ga je skušal preprečiti. Shod je bil prav dobro obiskan, opažati pa je bilo takoj pričetku zborovanja neko pomenljivo gibanje komunističnih provokatorjev. Shod je otvoril predsednik Orjune inž. Kranjc, naglašujoč, da si je Orjuna stavila za nalogo, po svojih močeh podpirati brezposelne delavce in reduciranecv državne nameščence. V daljšem in temperamentnem govoru je na to opisal položaj reduciranecv in brezposelnih delavcev predsednik ljubljanske Orjune Štajnarh. Ostro je žigosal koruptnost naše javne uprave in brezsrčnost merodajnih činiteljev na odločilnih mestih, ki se ne brigajo niti za tiste, ki so prestali mnogo gorja in trpljenja za našo svobodo, puščajoč jih v največji bedi. Govornik je navedel nekatera fakta. Na stolu je med zborovalci globoko ogorčenje. Komunisti so porabili priliko, da so napravili več zaničljivih medklincev in obenem vzklicali voditeljem bolševizma v Sloveniji, onim, ki sedaj odločujejo na magistratu. Prišlo je tudi do malega incidenta ter so bili slednjič motilci drugače mirno in dostojno se vrščega shoda vrženi iz dvorane na hladno. Poročevalec iz Zagreba g. Mekinda je poročal o položaju brezposelnih delavcev in državnih nameščencev v Zagrebu. Njegova izjava je vzbudila globok odmev. G. Pfeiffer je opisal položaj privatnih nameščencev. Vrstilo se je še več govornikov, ki so podajali kratke izjave, da so solidarni z akcijo Orjune. Komunisti so skušali izzvati nasproten efekt s svojimi govorniki, kar se jim pa ni posrečilo. Mirno končani shod je zaključil inž. Kranjc z izjavo, da je cilj Orjine preskrbeti vsakemu Jugoslovnu v lastni državi zadosten kruh, da bo tako mogel dostojno živeti.

— Radičevci so prejeli denar iz Italije? M. Manko Gagliardi priobčuje v »Vremenu« na radičevskega poslanca Predavca naslovljeno pismo, v katerem očita Predavcu, da je bil za časa okupacije Srbije po avstrijski vojski konfident guvernerja barona Rehmena in da je temu ovajal oficirje, ki niso nosili črnege flora po smrti cesarja Frana Jožefa. Koncem svojega pisma izjavlja dr. Gagliardi dobesedno: »Predavec in njegova družba naj uvažujejo, da nimajo pravice si lastiti patent hrvaških patrijotov, ker so oni in njihova stran

ka postali močni s tistim denarjem, ki sem ga jaz nabral v Rimu.« — Dr. Gagliardi torej obdoljuje Radičevce, da so dobivali denar za svojo agitacijo in propagando iz Italije, da so torej z italijansko pomočjo postali to, kar so danes. Radovedni smo, kako odgovoré Radičevci na to obdolžitev in kako bo Gagliardi dokazal svoje trditve?

— Bal makedonstvujuših na Dunaju. Člani bolgarske makedonske organizacije na Dunaju so te dni priredili svečan ples, ki se ga je udeležila številna dunajska publika, ki še izza vojne simpatizuje z Bolgari, ter vsi člani bolgarskega poslaništva in konzulata.

— Srbija ima pravico do Makedonije! Londonska Morningpost priobčuje članek »Makedonsko vprašanje« izpod peresa generala Plenketa. General povdarja v tem članku, da je treba Bolgariji jasno povedati, da je treba neuilska mirovna pogodba v veljavi in da pridrži Makedonijo kraljevina SHS, ker imajo Srbi pravico vladati v Makedoniji, ki so jo že dvakrat v vojni osvojili.

— Protest Srnao proti Radičevi resoluciji. Po poročilu iz Beograda, je bil včeraj ob desetih dopoldne na trgu pred spomenikom kneza Mihajla in pred narodnim gledališčem protestni shod srbske nacionalne omladine, ki po udeležbi sodeč ni imel zaželenega rezultata. Udeležba je bila pičila. Zbora se je udeležila samo makedonija. Govorilo je več govornikov, med drugimi predsednik »Srnao« posl. Drago Bojović in posl. srbske stranke Aca Stanović. Sprejeta je bila resolucija, ki protestira proti znani nedeljski resoluciji HRSS glede Makedonije naglašajoč, da je Južna Srbija ali Makedonija pridobljena z zmazami v treh vojnah proti Turkom in Bolgarom in da je sestaven del naše kraljevine. Resolucija obenem poziva vlado, da vporabi proti vsem rušilec enotnosti države in posebno proti Radiču vsa zakonita določila, posebno zakon o zaščiti države, drugače bo Srnao posegla po drugih sredstvih.

— Svečana avdijenca novega francoskega poslanika. Po poročilih iz Beograda je bila v soboto 8. t. m. ob 13. dopoldne na dvoru svečana nastopna avdijenca, v kateri je Nj. Vel. kralju Aleksandru I. izročil poverljive listine novimenovalni francoski poslanik na dvoru g. de Billy. Izročitev listin se je izvršila po dvornem ceremonijelu. Godba je zaigrala najprej francosko maršeljazo, na kar je poslanik pozdravil kralja, izražujoč prepričanje Francije, da bo kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev nadaljevala dosedanje mednarodno politično delo za blagostanje in konsolidacijo Evrope. Nj. Vel. kralj se je poslaniku zahvalil, zagotavljajoč ga, da ohrani naša država trajne simpatije do prijateljske in zavezniške Francije.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Ponedeljek, 10. marca: Zaprto.

Ponedeljek, 10. marca: Zaprto.

★ ★ ★

PROSLAVA MACHARJEVE 60 LETNICE V LJUBLJANI

Českoslovaški narod praznuje letos 60-letnico pesnika in pisatelja Josipa Svatopluka Macharja, sedaj generalnega inšpektorja českoslovaške armade. Macharjev jubilej v nas Slovencih ni mogel ostati neopažen, ker so nam bila že pred vojno znana njegova glavna dela, tako: »Magdalena«, »Rim«, »Strup iz Judeje« in druga manjša njegova dela. Českoslovaško jugoslovnska Liga skupno s českoslovaškim generalnim konzulatom in českoslovaško občino v Ljubljani je včeraj, v nedeljo, ob 11. dopoldne na dostojen in pesniškemu kulturnemu pomenu primeren način proslavila ta jubilej s predavanjem g. dr. Frana Krivice v veliki dvorani naše univerze. Razmeram primerno je bilo predavanje dobro obiskano in so bili pri proslavi poleg Českoslovakov in članov Lige zastopani slovenski literarni in prosvetni krogi.

V imenu Lige je njen podpredsednik g. dr. Josip Hacin otvoril predavanje, pozdravljajoč generalnega konzula g. dr. Beneša, rektorja univerze g. dr. Frana Kidriča in druge navzoče.

Dr. Fran Krivica je takoj nato prišel s predavanjem, v katerem je orisal veliki moralni in kulturni pomen pesnika in pisatelja Macharja za preporod českoslovaškega naroda in za njega osvobodjenje. Predavatelj je ljubantovo življenje prav kratko skiciral, namreč, da njegova življenska data ne vsebujejo ničesar posebnega, posebno ničesar romantičnega. — Tudi Machar sam ni bil nikdar romantik, temveč vedno realist. Sin mlinarskega delavca v Brandyu (rojen dne 29. februarja

Po posredovanju velikega dobroteljskega slovenskega dijaštva na Dunaju, kirurga prof. dr. Albrechta, je dobil Machar mesto v banki, da postane kakor sam pravi »stroj in kolešček«. Nastala je nova duševna borba. Borba med treznorazumajočim uradnikom in uradnikom, ki se boji, da postane »idi-jota«. V trenutkih obupa je Machar sedel v banki in svinčnik je pisal po papirju ne številke, temveč verzé. Psihološko zanimiv je bil ta trenutek v Macharjevem življenju in sam ga popisuje takole: »V nekaj minutah je bila pesmica gotova in meni je bilo bolje. Teslesno in duševno! Poskusimo še kaj! ... Nekaj o resnosti življenja! ... Hrepenenje po Pragi je vrelo iz duše! ...

V pesmih teh dni vira še tlatenje mladega uničevalca, toda zblizanje z Masarykom in realistično gibanje, ki mu je bil Masaryk duševni oče, je obrnilo njegovo pozornost že na narod in domovino, na interese in bolečine tudi drugih ljudi. Nastale so pesmi pod zbirko »Tristium Vindobonae«. Ta »Tristium« pomenja mejnik v pesnikovem razvoju. Uničevalec, cinik in skeptik brez čustva ljubezni in pripadnosti k narodu je že postal glasnik naroda. O tej knjigi pravi sam Masaryk: »... in ta pesem Vas zblizuje s tovariši in drugimi, njihova bolelost je Vaša bolelost, čutimo, kako nas vse tišči ena bolečina, združuje vse misleče posameznike v eno tlačeno občino in družbo.«

Iz subjektivnega lirika se je Machar spremenil v bojevitelja kritika češkega življenja, obravnavajoč vseobče probleme. Predavatelj omenja knjigo »Tu bi morale cveteti rože« in »Magdalena«, kjer obravnava bedo ženskega življenja in hinavstvo družbe.

Predavatelj je dalje očrtal Macharjevo ostro borbo proti Dunaju in Rimu. Kakor je Machar v »Tristium« zavzel stališče napram Dunaju, tako je opredelil v zbirki »Golgota« svoje razmerje do Rima. V prvem delu je opozoril narod na Dunaj kot na sovražnika, s katerim ne moreta imeti narod in domovina ob Labi ničesar skupnega, v »Golgoti« se obrača proti Rimu, ki ga smatra zaveznika Dunaja. Machar pa se obenem obrača proti Rimu kot filozof v zbirkah »V zarji nebeskega solnca«, »Strup iz Judeje«, »Rim« in »Apostoli«.

Vpliv na narod pa so imela pred vsem dela, v katerih Machar analizira, kritizira in biča češko življenje in kjer govori Čehom z besedami sedanjosti.

Predavatelj je v nadaljnjem opisal velik moralni Macharjev vpliv na češko mladino. Na njo je vplivala Macharjeva ironija, skepsa in revolucija nad vse vzgojno. Mladina se je vedla sprva tako, kakor mladi Machar. Dekleta so se bale, da bi bile podobne meščanskim punčkam. Toda Macharju sledeča mladina je začela še druge glasove. S svojo kritiko je v njej razveljaval ljubezen do naroda in domovine in v ideal novega človeka. Če je fasciniral mladino klic: »Le proč s temi pojemačimi leščerami, naj baklje razgorijo! ... je mladino razveljaval tudi brezmejno ljubezen, ki je gorela iz pesnikovih del ...

Predavatelj je dalje klasično opisal, kako je Machar 30 let stal kot straža sredi sovražnega tabora, od koder je kot pisatelj, pesnik, filozof, kritik in politik svaril svoj narod, ga tudi bičal, da se je zavedel sebe in svojih napak, klical ga na novo pot, ga pripravljaj za novo odločilno dobo, ki je resnično prišla, doba obračuna z Dunajem, kar doživeti je bila Macharjeva srčna želja. Z Dunaja in Kahlenberga je dobro občutil vsak utrip svojega naroda in kot straža v sovražnem taboru je pazno motril vsako akcijo sovražnika.

Predavatelj je svoje v vseh podrobnostih zanimivo in v logičnih izjavah izčelzirano predavanje zaključil:

Machar je vzgojil borce za 23. oktober 1918, sedaj kot generalni inšpektor armade vžgaja mladence, da bodo sposobni po telesu in duhu ohraniti in obvarovati sadove 28. oktobra. V tem je pomen Macharja v preteklosti in sedanjosti.

Navzoči so predavatelju iskreno čestitali. Predsednik Českoslovaške občine inž. Ružička je kratko omenjal kulturni pomen te proslave ter predlagal, da se odposlje slavljencu Macharju brzojavna čestitka v imenu Lige, českoslovaškega konzulata in občine, kar je bilo z viharim odobravanjem sprejeto.

★ ★ ★

— Razstava slov. umetnikov v Hodoninu. Dne 15. aprila t. l. se otvoril v Hodoninu razstava slov. umetnosti. Razstavljal odbor s tem vabi vse slov. umetnike, da se vdeležé te razstave s svojimi najboljšimi deli, jih naznanijo in dopošljejo franco, v močnih zbirah najkasneje do 18. marca t. l. na adresu: Razstavljalni odbor za Hodoninsko razstavo — kavarna Emona — Ljubljana. Potrebne tiskovine za priglasitve dobe umetniki pri tajništvi SUJU (Ljubljana, Tehniška srednja šola). Priznani starejši umetniki niso podvrženi žurji. Dela nevdanjenih umetnikov presoja pa žuri sestojé iz gg. Jame, Strnega, Tratnika. Umetniški klubi presoajo sami dela svojih članov in gostov. V razstavljalni odbor so bili izvoljeni g. Jama kot predsednik, ga.

Sodnikova-Zupanc kot tajnica, g. Milinkovič kot blagajnik, kot zastopnik kluba «Mladiki» g. Zupan, Mariborska klubista bila pozvana, da v razstavi, odbor imenja zastopnike.

— *Plesalka Odisa*, ki je imela v soboto svoj večer v operi, ne neguje toliko energičnih ritmov in temperamentnih živahnosti gibov, kakor pa valovito nežnost, izglajen sentiment. Kdor je pričakoval vriskajočih vzletov, plesnih raket, ni prišel dosti na svoj račun. V svojem načinu pa razvija mnogo čutenja. O njenih gibih bi izprva mislil, da so čisto lahka stvar. Ta diskretna, sentimentalna volinost je videti tako enostavna. Toda pride močnejši gib ali skok in iz tega, kako harmonično se spaja v enoto z onim, kar je bilo pred njim in kar mu sledi, izpoznaš nenkrat, da je za stvar treh temeljitega, dobro izločenega ovladovanja vsega telesa in koncentracije volje. Hotenje te plesalke gre bolj za lepimi, v teku gibov se pojavljajočimi pozami, nego za plesom samim. To hotenje ima močno oporo v prekrasnih kostumih, ki si jih umetnica sama izmišlja in celo sama šiva, ter v valovitem vporabljanju kostumnih delov in raznih tancih. Poleg tega ji je sredstvo njeno telo samo in pri nekaterih točkah z lepoto svojega telesa nikakor ni skoparila. To je dalo malemu delu številnega občinstva povod do protestnega sikanja, ki pa je vselej zamrlo v aplavzu. Kdor ne prenaša takih predstav, ki so redkost pač samo za mesta kakor Ljubljana, in se, mesto da bi brez predskodov iskal in cenil samo nujno deno mo lepoto, boji za katastrofo na svojih erotičnih živcih, naj bi rajne ne hodil noter. Ni vse za vsakogar. Spomnil sem se pa nehoti onega mladeniškega društva, ki je Frideriku Velikemu vposlalo razburjen protest zoper neko izložbo, v kateri so bile videti slike z golimi nymfami. Kralj je vlogi vrnil s pripisom: «Heurathem, heurathem, ihr Swelche». — Končno žel, da bi gladijski klavir pri opernih skušnjah čimprej dosegel razbilo, da si bodo morali novega omisliti. Sploh pa zahteva nles na gledališču za polen usneh orkestra. Med 12 točkami so mi najbolj vztrajale «Vzbujenje cvetic», «Kot zvezda» in «Noče».

— *Velibod skozi uho živke*, tridesetletna veseloletna Čaha Fr. Langerja, je imela medtem, ko je bil v operi nlesni večer, svojo slovensko premijero. Kljub radovednosti, ki je v opero zvalila tako številno občinstvo, je bilo dramsko gledališče docela polno. Izvrstno obiskano. To je jako razveselilo. Prišel sem šele k tretjemu dejanju; zato danes ne morem podrobneje poročati. Videl sem pa, da mora biti igra polna huse morja, da jo dobro igrajo in da se občinstvo imenitno zabava.

— *Onazka*. V mojem poročilu o «Asante» je bil omenjen škrt hotel, da je g. Piskavot vlogi igral čudno. A iz sem bil zanič, da jo je čedno igral. Pri g. Medvedu je tisk izpustil eno vrstico in je stavek zato zmeden. Iz «emocije» pa so mi napravili «emocije».

— *Abonente reda A opozarjamo*, da imajo dramsko predstavo v petek dne 14. tm. in ne kakor je bilo v nedeljo javljeno v torek 11. tm. Ta dan je drama zaprta.

Flasheni vestnik.

— *Anton Balatka*. Kapelnik naše narodne opere, po rojstvu Čeh, a po svojem vestnem in izredno plodonosnem delu eden prvih ljubljanskih kulturnih delavcev. Smetanova proslava, kakor se je vršila v Ljubljani je prav gotovo častna za mesto in za naš narod sploh, je bila skoro izključno na njegovih ramah. Naštudiral je popolnoma novo opero «Poljub», kakor že neštetokrat dirigiral je z največjim ponosom «Prodano nevesto» in z vso svojo umetniško individualnostjo nam poda v ponedeljek simfonični ciklus Ma vlast. Brez dvoma mu moramo biti ljubljancem za to vsestransko njegovo delovanje iz srca hvaležni, a to svojo hvaležnost mu izkazemo najlepše na ta način, da do zadnjega kotička popolnoma Unionsko dvorano na ponedeljkovem koncertu Zveze godbenikov za Slovenijo.

— *II. koncert komorne jugoslovenske glasbe* se vrši v ponedeljek, dne 10. tm. je kar se sedevč tiče popolnoma razprodan, ker so se isti že v naprej oddali abonementom za vse 4 koncerte. V Matični knjižnici pa se tekom ponedeljka dobivajo stojišča in dijaške vstopnice.

— *Ponovitev VII. mladinskega glasbenega predavanja* pod naslovom «Mladinska pesem in harfa» je večeraj privabila zopet mlado publiko v takem številu, da ni bilo zanj dovolj mesta. Marsikatera glasbeželjna mlada duša je morala razočarana oditi domov, ker ni dobila prostora. Istotako kot privratič je bilo brezkončnih odobravanj več kot mnogo, ker so vsi umetniki istotako kot privratič posegli s svojo umetniško globoko v srca našim najmlajšim glasbeželnim, bodočim odločevalcem o slovenski glasbeni usodi. Da tako vzgojena mladina ima že danes v rokah usodo naše bodoče glasbene umetnosti; ona bo ustvarjala, ona sodila, saj sodi že danes, morda že instinktivno, a ravno zato pravilno. Ne bo pa nikoli pozabila v prvi vrsti g. prof. Jeraja, ki ji je z idealnim, rekli bi brezosebnim svojim trudom priomogel k takim zakladom glasbene umetnosti kakršne niso deležni mladi ljudje v naši domovini nikjer in v drugih državah malokje.

— *«Prodano nevesta»* kot slavna storna dijaška in ljudska predstava pri znižanih cenah. V sredo, dne 12. tm, ob 16. popoldne vrzijo se v operi v proslavo stoletnice rojstva B. Smetane opera «Prodano nevesta» v popolnoma isti zasedbi kakor se je pela z največjim uspehom v nedeljo, dne 2. tm. Predstava je ljudska in dijaška ter so cene znatno znižane. Predprodaja vstopnic pri dnevnih blagajni.

— *Jugoslovenski delegati na Smetanovi proslavi*. Našim delegatom na Smetanovi proslavi poslaniku Li. Nešču, načelniku prosvetnega ministrstva Ristu Odavici in zastopniku beogradskih pevskih društev M. Milojeviču je povečala praška javnost ves čas največjo pozornost. Po prvih velikih

svetčanostih, pri katerih so jim bila odrejena častna mesta, je priredil odbor za Smetanovo proslavo v petek na čast našim delegatom svečano sejo, na kateri jih je pri srčno pozdravil predsednik odbora Tabor-sky. G. Odavici je sprejel kot darilo Jugoslaviji najnovejšo izdajo Smetanovih zbranih del. Popoldne je naša delegacija položila na Smetanov grob na Višegradu dva venca, nakar se je vršila čajanka pri županu dr. Baxi. Zvečer pa je jugoslovenska delegacija prisostvovala svečani predstavi «Libuše». Udeležila se je tudi velikega koncerta Smetanovih komornih kompozicij. Tu je pela znamenita češka pevka E. Destinova Smetanove pesmi, njegov G-motiv pa so igrali profesorji Herman, Lhotsky in Fingerland. Klavirske kompozicije so izvajali Ščepan prof. Jiranek in Sima. Prof. Jiranek, edini še živeči Smetanov učenec, odpočuje v kratkem na turneji po Jugoslaviji, kjer priredi več koncertov s sporedom mojstrovih klavirskih kompozicij.

Sokolstvo.

OB TRETJI OBLETNICI SMRTI DR. IVANA ORAZNA.

Jutri 11. t. m. potečejo tri leta, odkar je legel v prerani grob prvi starosta Jugoslovenskega Sokolskega Saveza — nepozabni dr. Ivan Orazen. V neomajni ljubezni in v globokem spoštovanju se ga ob 3. obletnici njegove smrti spominja vse napredno Slovence in v ž njim tisočglave množice jugoslovenskega Sokolstva, saj je bil veliki pokojnik vzor naprednega Slovenca in vzgled jugoslovenskega Sokola. Temu vzorniku posveča njegov pobratim Engelbert Gnagl ob 3. obletnici njegove smrti te-le v srce segajoče besede:

Dne 11. marca se obnavlja tretja obletnica smrti brata dr. Ivana Orazna, prvega staroste Jugoslovenskega Sokolskega saveza. Nagia in nepričakovana smrt nam ga je ugrabila, ko se je blizil vrhuncu moške moči, sokolske zrelosti in človeške popolnosti. Nemila usoda je s kruto roko segla po tem lepem življenju, ko bi ga najbolj potrebovali. Danes bi blažeče, vzpodbujajoče in dvigajoče vplivalo na nas vse, na vso veliko sokolsko rodovino, ki gleda in čuti vrzel, še danes zevajočo v naših vrstah! Srečna je samo ljubljana domača zemlja, ki brata starosta čvrsto drži v svojem tesnem, hladnem objemu...

Velika je bila njegova ljubezen do domovine. Zaka, ta domovina, kolikor je združene v eno celoto v današnjih naših državah mejah in kolikor jo čaka odrešila zunaj teh meji, je globoko in verno živela v njegovi duši že dolgo prej, preden se je zrušil stari svet krivic in nasilja in in nam je pravica dala vsaj velik del tega, kar je bilo, kar je in kar ostane naše! Njegova ljubezen je obemala vse brate in vse sestre, naš naraščaj in našo dečo z iskreno toplotjo, ki jo more vohovati le pravo sokolsko srce. Ni nam bil brat samo po imenu, bil je naš z vsem svojim bistvom, z besedo in dejanjem, z mislijo in dušo! Ze v letih mladenške ognjenosti in borbenosti je s svojimi čustvi prekorakel tesni krog domačnosti in se razgledal in razkrojil v vso daljino in širjavo jugoslovenskega in slovenskega sveta! Obseg njegove miselnosti je smelost duha razgleda po ukazu hotenja in pozitivnega ustvarjanja preko vseh pregrad in nastav in v bratu Oraznu izobilila tip ponosnega in samozavestnega slovenskega moča in idealnega Sokola!

Svoje imetje je ostavil našemu zdravniškemu naraščaju v pomoč. S tem je nameraval zagotoviti podporo onim, ki se pripravljajo na odgovorni in vzvišeni položaji prijateljev, dobrotnikov in zaščitnikov trpečega človeštva. Zdravnik naj lajša bolniški telesne bolečine, a naj še veliko bolj skrbi za ojačanje njegove odporne sile, da se prepereči izbruh in razširjenje bolezni. Zdravnik naj s prijazno, večjo in prepričevalno besedo bodi obupanca in leči duševno rano, ki največkrat uničuječo učinkuje na ves organizem in povzroča človeško propast. Zdravnik stoji v službi svojega naroda dobesedno noč in dan — samemu sebi zadnji vsakemu drugemu prvi! Tako vzorno je umeval brat Orazen svoj zdravniški poklic, in nešteto je primerov, ki pričajo da sta mu bili dobroti in blagodnost stalni zvesti spremljevalki, kadar je hitel k bolnikom postelji, zlasti če je stala v siromašnem domu.

Ni nobenega dvoma, da je hotel brat dr. Orazen postaviti zdravniški naraščaj, ki mu naj njegova oporoka pomaga pridobiti si zdravniško diplomu, v službo ljudstva po Sokolstvu, ki mu je glavna in najvišja naloga telesna in нравstvena vzgoja vsega naroda brez izjeme in razlike. Zdravnik v službi Sokolstva in s Sokolstvom v službi naroda! Tako se glasi ideja na globlja stran listine, ki jo je ostavil naš brat starosta kot vidno in trajno dokazilo idealnosti svoje poslednje volje. Kadar se misel na smrt izlije v veliko dejanje je smrtinika delež posmrtno življenje, ki prehaja od roda do roda v posledicah del!

Toda vseh teh spominov, ki nas trajno vežejo z bratom Oraznom, bi ne bilo, ako bi jih ne spletila med njim in med nami njegova jaka sokolska osebnost, ki se je iznad viharjev srca in življenja razvila kot osnovna in bistvena črta njegovega značaja. Čim bolj je prodir v lepoto, bogatstvo, in pomembnost sokolske ideje, tem rajši in tem lažje se je brat starosta odmakal vabam in lokavostim vsakdanjih prilik, težnji, bremen in bojev, ker je dospel do spoznanja, da je treba sokolovanju celega moča, kakor je treba vsaki veliki ideji nedeljene in nedeljive ljubezni, požrtvovalnosti in deložubnosti! Zato pa ni bilo nikogar med nami, ki smo ga poznali in se v iskrenem bratstvu naslanjali nani, ki ne

bi občeval s njim z brezpozorno samoznostjo in resnično vdanostjo.

Sokolstvo nam je dalo dr. Orazna takoga, kakršnega se je udeleževal v javnosti in kakršnega se je podpisal v knjigo svojega življenja z zadnjo energično potezo zveste dednice! Sokol Orazen stoji pred vsemi drugimi, brat Orazen je med najdražjimi našimi imeni. Brat starosta je na viru današnjega našega Sokolstva. Iz njegovega srca neusahnjeno žubori vrec svežega našega življenja se preliva širok naše zemlje, oploja in napaja desetstisočere množice, ki zavestno in tvoreče služijo ideji in jo prenašajo z delom v življenje! Eno je samo, česar ne vzame smrt: življenje, ki je vredno življenja!

Jugoslovenskemu Sokolstvu!

Meseca junija t. l. se bo vršil v Č. Budjevičah pokrajinski zlet češkega Sokolstva v zvezi z vojaškimi svečanostmi v spomin velikega husitskega vojskovodje Jana Žižke iz Trocnova, katerega 500letnica bi se bila morala vršiti že l. 1920., ki pa je zaradi vojne Češkoslovaške s takratno boljševisko Madžarsko morala biti odložena.

Za letošnji zlet in ž njim spojene slavnosti se vrše živahne priprave. Budjeviški Sokol je kupil krasen otok pri stoku rek Vitave in Malše, neposredno tik starih mestnih zidov, ki ga namerava sokolska marljivost in energija v kratkem spremeniti v sokolski stadion, kjer bo telovadnica in telovadišče na prostem.

Most na ta «Sokolsky ostrov» se že gradi. Kmalu, čim bo dovolilo vreme, se prične z gradnjo telovadišča v izmeri 120 x 80, kjer bo lahko telovadilo 1840 telovadcev in gledalo 20.000 gledalcev.

Zanimanje za ta zlet je že zdaj v Češkoslovaški velikansko. Praška župa namerava priti korporativno, tako tudi Doinjeavstrijka, kajti Čehi dobro vedo, kaj pomeni za nje Trocnov, selo blizu Budjevič, kjer se ima vršiti drugi del slavnosti. Zato so že sedaj obljubili svojo udeležbo na tem zletu minister Nar. Obr. Udržal, general Mitterhauser, gen. insp. Machar, praški župan dr. Baxa in celo predsednik Č. S. R., Masaryk.

Vročica želja vseh tukajšnjih Sokolov je, da se tudi Jugoslovenski Sokol v kar največjem številu udeleži tega zleta in vabi zato vse jugoslovenske Sokole, da nas po možnosti posetijo vsaj ob glavnih sokolskih dneh, t. j. 29. in 30. junija t. l.

Program izpolnjuje skoro ves mesec junij. — Predzletni dnevi 11., 14., 15., 22. junija namenjeni so naraščaju. Dne 29. in 30. junija bodo glavne sokolske svečanosti. Nastopijo telovadič mlajši in starejši, bratje in sestre pojedno v spredvoru na telovadišče. Popoldne dne 30. junija bo izlet na Trocnov, rojstni kraj Jana Žižke, kjer bo sprejgovoril slavnostni govor brat doktor Scheiner, starosta Č. O. S.

Torej jugoslovenski bratje, junija mesca nasvidenje v Č. Budjevičah!

Nazdar!

Zletni odbor v Čeških Budjevičah.

Rešimo sokolski Tabor!

— *Slovstvo Češkoslovaških Sokolov*. Časopis «Sokol» praznuje 50 letnico svojega obstanka. Ustanovil ga je Tyrš, za njim ga je skril več let urejeval Scheiner, danes pa je njegov urednik Banda. «Sokol» je časopisni predstavljatelj takorekoč vse zgodovine Sokolstva ter bogat vir za njegov študij. Po ustanovitvi «Vestnika Sokolskega» se je razvil v sokolsko revijo. Iz vsebine novega letnika je posebno pozornost zbudil Scheinerjev članek o doslej neznanih in mestoma tragično pretresljivih podrobnostih iz poslednjih dni Tyrševega življenja. — Tudi na Moravskem se sokolsko časopisje kar najlepše razvija. Brnski «Tyrš», ki ga sprtno ureja L. Jandaski, si prizadeva, da bi zbudil občirneše in živahnije javno zanimanje med Sokolstvom. Uspehi njegove težnje bodo dragocen pripomoček za orientacijo vsega Sokolstva. Izmed slovskih sokolskih glasil je zavyzama odlično mesto «Zbor», list Nitranske Sokolske župe. To glasilo svedoči, kako visoko se more povpseti in na Slovaškem sokolski tisk, ako pride v spretne roke. — Poleg periodičnih glasil je vredno omeniti še «Ročno sokolskih činovnikov» in «Sokolsky kalendarič». Izšla sta že drugič, kar priča, da ustrezata potrebi. Vsebinsko «Ročne činovnikov», ki je že sama na sebi jako bogata, se izpopolnjuje istočasno izdana brošura «Stavba sokoloven a cvičišč sokolskyh, jejich uprava a vnitřni zařízení», ki jo je sestavil stavbni odbor ČOS ter uredil Ing. L. Čizka (124 strani in 20 slik). Okoliščina, da se je pokazala potreba take knjižice, je pač jasen dokaz, koliko je prispevalo Sokolstvo v rešenju vprašanja stavbnega gibanja v dobri največje stavbene krize. Bratska požrtvovalnost, ki se je izkazala pri stavbi sokolskih domov, je najboljša izpričevala za zdravo нравno jedro, ki se je ohranilo v krflu češkega naroda tudi v času političnega pehanja in korupcije.

Dolžnost

Jugoslovenskih trgovcev je, da posetijo VIII. mednarodni vzorčni telovalec v Pragi od 16. — 23. marca.

Sovjetska zunanja politika.

Londonski sovjetski poslanik Rakovsky se je mudil nedavno na svojem potovanju iz Moskve v Berlinu, kjer je poslal novinarjem nekatera važna vprašanja glede ruske zunanje politike. Niti Angleška niti Rusija še ni imenovala oficijelnih diplomatskih zastopnikov. Rakovsky je odšel v London kot začasni poslanik, da pripravi vse potrebno za definitivno priznanje sovjetske vlade s strani Macdonaldovega kabineta. V to svrhu bo sklicana posebna konferenca, na kateri bodo rešeni vsi sporni problemi in odstranjene vse ovire na poti k zblizanju med obema državama. Glede značaja priznanja je Rakovskij izjavil: Kategorično odklanjamo vsako prizadevanje, da bi Angleška vlada priznala sovjete samo nepopolno in pod gotovimi pogoji. Angleško priznanje more biti popolno in brezpogojno. Na tem stališču stoji tudi Macdonald. Mogoče je, da ne pride med obema državama do pogodbe v nobenem vprašanju, toda ta okolnost nič ne spreminja juridičnih odnosov med S. S. R. in Angleško. Res, taki odnosi ne morejo biti čisto normalni in prijateljski. Toda, ker težita obe državi za tem, da uredita medsebojno življenje po načelih prijateljstva in zaupanja, smo pripravili storiti vse, da realiziramo sklep drugega zveznega kongresa sovjetov, ki smatra za prvo nalogo sovjetske zunanje politike ureditev odnosov z Angleško. Bistvo naših pogajanj bo v tem, da ustvarimo pogoje za široko in tesno gospodarsko sodelovanje z Angleško. Vse ovire, ki so na poti k dosegu tega končnega in najvažnejšega cilja, morajo biti odstranjene. Težko pa je povedati, katera teh ovir je glavna. Za svojo osebo smatram, da je kardinalna zapreka — antagonizem med obema državama — že odstranjena. Dami so vsi pogoji, da se med seboj porazgovorimo in sporazumemo. Vzemimo na pr. najbolj pereče vprašanje dolgov. Zahteve in protizahteve so take, da je mogoča rešitev tega problema samo pod pogojem, da dobi Rusija potreben blagovni in finančni kredit. To je potrebno tudi razvoj naših trgovskih stikov z Angleško.

V zvezi z različnimi govoricami o spremembi stališča sovjetske vlade namram Društvo narodov je Rakovskij izjavil: Društvo narodov nismo poslali nobenih novih deklaracij. Toda ker pridobivamo nove prijatelje, postajajo tudi za nas vsi evropski in svetovni problemi aktualni. Naše stališče in razmerje do Društva narodov je znano. Ze v Zenevi smo povedali jasno in odločno, kakšno je naše naziranje glede te mednarodne institucije. Navzlic temu, da zveza sovjetskih republik ni včlanjena v Društvo narodov, pa smo pripravili podprati vse njegove ukrepe, ki streme za omejitvijo oboroževanja. Mi se borimo za ta končni cilj, ki edini lahko odstrani nevarnost novih oboroženih konfliktov toda samo pod pogojem, da bo oborožena sila vsake države proporcionalna njenemu ozemlju in obrambi njenih granic. Samo pod pogojem, da vse države priznajo to načelo, smo za maksimalno omeitev oboroževanja.

Glede vpliva, ki ga ima priznanje sovjetov od strani Angleške na rusko-nemške odnose, je Rakovskij mnenja, da bo utrditev mednarodnega položaja SSSR še bolj zblizala ruski in nemški narod. Rapalska pogodba ni in ne bo izgubila svojega pomena kajti ona ni vzrok sovjetko-nemškega prijateljstva, temveč njegova posledica, ker se širijo vesti, da namerava sovjetska vlada poslati dosedanjega pariškega zastopnika Skobeljeva z vsem osebjem v London, so novinarji vprašali Rakovskega, kaj je za francosko-sovjetskimi odnosi. Odgovoril jim je: Iz tega še ni treba sklepati, da moskovska vlada ignorira eminentno važnost upostavitve normalnih stikov s francosko republiko in francoskim narodom. Potreba predvojnih mednarodnih kombinacij je po vojni odpadla in osnovna zadača sovjetske zunanje politike je sedaj v tem, da sklne sporazum z vsemi narodi, včevšči tudi Francijo. Naša politika ne more favorizirati nobene države. Njena vodilna misel je zaščita interesov onih narodov, ki so v okvirju zveze sovjetskih republik. Naš cilj je bil in ostane: mir in bratstvo vseh narodov. Zato ne ločimo Nemca od Francoza ali Angleža in dajemo prednost tistemu, ki prihaja k nam z dobro voljo in odkritimi nameni. Vsak narod, ki se bori za svoje pravice in vsaka država, ki je v nevarnosti, da jo napade in podjarmi druga, najde pri nas zaslonbo in podporo. Kot odločni nasprotniki vsakega nasilja, zatiranja in izkoriščanja tako v mednarodnem kakor tudi v družabnem življenju pa ne moremo dovoliti, da bi se za našim hrbtom in na naš račun sklepale kupčije, ki ogrožajo svetovni mir. Zato so nam dobrodošla vsa sredstva za politično, gospodarsko in prosvetno obnovo Rusije, kajti edino močna Rusija na čelu z delavsko-kmetjsko vlado in urejena po federativnih načelih lahko zavzame v mednarodni politiki odločilno mesto in postane tisti faktor, s katerim bo morala računati evropska diplomacija pri sklepanju tujih ofenzivnih pogodb.

Zveza sovjetskih republik je že danes ena najvažnejših mirovnih sil in, kakor vse kaže, bo Moskva v doglednem času igrala v mednarodnem življenju prvo vlogo. Da pa doseže ta svoj cilj, mora skrbeti v prvi vrsti za sanacijo svojih razmer. In to je fisti motiv, ki nas sili, da sklepamo prijateljske zveze z drugimi državami, četudi kak korak pogosto nasprotuje idejam in programu vladne stranke.

Društvene vesti.

— *Shod za žensko bolnico*. Napredna ženska društvo so se zbrala v soboto v damski dvorani kavarne Emona, da se posvetojujejo, kaj in kako bi se pomoglo ženski bolnici v Ljubljani. Predsednica ga. Tavčarjeva je otvorila zborovanje s pozdravom na navzoče zastopnice ženskih društev. Konstatiralo se je, da so bila zastopana sledeča društva: Splošno žensko društvo, Kolo jugoslov. sester, Kolo iz Most, Društvo učiteljic, Sentjakobsko gospodarsko napredno društvo ženski odsek, Athena, Klub Primork, ženski odsek Orjune in društvo dijaških gospodinj. Tajnica ga. Govorkarjeva je predčitala stvaren in dobro premišljen referat o ženski bolnici, kjer primanjkuje vsega ter poziva žensstvo, da se zavzame za zavetišče ker pravi pregovor »danes meni, jutri tebi« Država nam je dala zgradbo in najnujnejše pohištvo, za drugo pa se moramo pobrigati same. Tudi v drugih državah n. pr. v Angliji vzdržuje žensstvo samo svoje bolnice. Po predčitanem referatu je predsednica pozvala navzoče, da stavijo predloge za akcijo, ki bi bila v pomoč žen. bolnici. Predlagalo se je: 1. Naj se napravi prošnja na Rdeči križ v Beograd; 2. Naj bi se izdelala ročna delala in prodajala v ta namen; 3. Naj se napravi Bazar, kjer bi se v isti namen prodajale najraznovrstnejše reči; 4. Naj se piše na Osrednji urad bolniške blagajne v Zagreb; 5. Naj se nabira za bolnico perilo. Zastopnice vseh društev so občeale sodelovati z vso vneto saj se zavajajo dolžnosti do svojih soročnic. Koncem zborovanja je predlagala gđe. Stebjeva naj se na napad v «Slovencu» odgovori s tem, da se med navzočimi nabere prvi prispevek za žensko bolnico. Nabralo se je tako 800 Din.

— *Čajanka v Mladiki*. V nedeljo popoldne se je vršila v Mladiki čajanka, ki so jo priredile gojenke Gospodinske šole pod vodstvom prof. Wesnerjeve. Čajanko je posetila najodličnejša ljubljanska družba. Stevilni gosti so z zanimanjem sledili igrokazu gojenk in pozneje uživali dobrote močnatih in drugih jedi ter izboren čaj, ki so ga priredile in servirale pridne gojenke Gospodinske šole. Čajanka je potekla v prijetnem razpoloženju, zlasti je ugajal nastop gojenk v igri, dobro petje, kuharski balet in kuplet.

— *Češkoslovenska obec v Ljubljani* je imela dne 28. januarja t. l. v dvorani «Zvezda» prireditve v prid otrokom invalidov in slepcev. Od omenjene prireditve je izročil predsednik Jan Ružička čisti dobiček ge. Franji dr. Tavčarjevi, ki je vso to sprejela z iskreno zahvalo do odbora Češkoslovaške obci in z naročitvijo, da da se ima denar razdeliti po namenu Češkoslovaškega odbora.

— *Okrožni klub jugoslovenskih dobrovoljcev v Ljubljani* javlja, da se tomesečni sestanek preloži na poznejši čas. Mesto in čas istega se pravočasno objavi.

— *Soborni zabavni večer javnih namoščencev v «Kazini»* je uspel nadvse pričakovano. Ozmorno število udeležencev je popolnito dvorano do zadnjega kotička. Mali incident mladega inteligentnega pijančka ni motilo navdušenja. Le škoda, da je zadnji moment odpravljalo napredno št-jakobsko društvo s svojim pevskim zborom in gledališkim odrom udeležbo, kar je povzročilo pripravljalnemu odboru nemalo zadržev. Ad hoc sestavljeni komični prizor je udeležencem nudil obilo zabave. G. Koritzky in Rus zaslužita vso pohvalo. O. Krapež je s nizko ceno dobrih pišč in jedil mnogo pripomogel k vselemu razpoloženju. Posebna hvala pa neumornim godcem pod vodstvom g. Bučarja, ki so odlično pripomogli k zabavi in vselemu razpoloženju.

— *Strojni in stavbni tehnikl*. Ustanovni občni zbor «Organizacije strojnih in stavbnih tehnikov v Ljubljani» se vrši 15. marca t. l. v gostilni Turk, Streliška ul. 22. ob 19.30.

Kino „Ljubljanski dvor“

Samo tri dni! Ne zamudite!

10., 11., 12. marca 1924.

Najelegantnejši, najprezljivejši film te sezije!

„Živi mrtvec“

(Bigamija.)

Po motivih glasovitega romana slavnega ruskega filozofa grofa Leva Tolstega. V glavnih vlogah elita filmskih igralcev:

Margit Barnay, Alfred Abel, Reinhold Schünzel, E. v. Winterstein, Olga Engl.

Prekrasno in najnovejše toalete.

Izredne scene polne ljubezni in lepote.

Predstave: 3., 5., 8., 9.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 10. marca 1924.

Krščanstvo in klerikalizem je dvoje.

Preko Avstrije in Bavarske so se klerikalci povzpeli do angleške delavske stranke, ki baje tudi »docet«, da je klerikalizem edinozveličavna politična parola. Macdonald je izjavil: Rešitev naših problemov more prinesiti samo krščanstvo. In Clynnes izjavlja: Ker so socialni nauki pravzaprav le aplikacija krščanstva na gospodarsko življenje, zato socialistična država brez krščanstva ne more imeti obstanka. Podobno izjavo je podal Henderson in vsem trem izjavam se pridružujemo tudi mi, samo nekoliko drugače, kakor klerikalci, ki istovetijo krščanstvo kot eno največjih moralnih in etičnih vrednot, ki je bila prvotno namenjena človeštvu za njegov duhovni preporod, za zmago duha nad materijo in za ureditev medsebojnega privatnega, narodnega in državnega življenja po načelih mira, sprave, ljubezni, usmiljenja in podpiranja, z današnjim klerikalizmom in klerikalizmom, ki sta si segla v roko, da se skupno borita proti temu krščanstvu. Klerikalci hočejo sugerirati nezavednemu ljudstvu s pomočjo demagogije prepričanje, da med krščanstvom, kakor je izraženo v življenju prvih kristjanov in svetem pismu, ter med onim, ki ga nosijo oni na jeziku, ni nobene razlike. To pomeni spremenjanje noč v dan in trdit, da je črno belo. Od katakomb in rimskih amfiteatrov, od življenja prvih kristjanov v zajednicah, od prostovoljne mučeniške smrti v levjih zrelah, od Krista v račevini in z bosimi nogami, od njegovih apostolov, ki so delili dobro in zlo s svojimi učenci, pa do današnjih katedral, slajnih procesij in parad, brezskrbnega življenja, bogastva in razkošja cerkvenih veljakov, rimskega papeža, kardinalov, nadškofov, škofov in drugih eminenc, ki so v vsem življenju in nehanju pravi antipodi Krista in apostolov, je dolga pot z nešteti metamorfozami in falzifikacijami. Istovetijo eno z drugim in podlikati angleškemu državniku, da hočejo rešiti socialne probleme s pomočjo tega potrjenega krščanstva, pomeni ali popolno ignoranco, ali pa jezuitško zavijanje.

Toda politična kalkulacija prenese vse. Z ruskim boljševiki so klerikalci simpatizirali in koketirajo še danes, v kolikor konvenira njihova akcija strankarskim računom. In glejte, tudi tam v sovjetski Rusiji je vstal mož, ki je začel aplicirati krščanstvo na gospodarsko in družabno življenje. Sovjeti so mu pomagali in njegova aplikacija je bila po cerkvah, pobrala iz njih nepotrebnost zlate in dragulje, odprla zlate in sreberne grobnice, kjer so ležale dozdnevno nedotaknjene relikvije svetnikov, pokazala vernemu ljudstvu, da je vse to humbug a la vodiška Jolanda in izbila duhovščini iz rok posvetno oblast. To je bil prvi korak, brez katerega je seveda aplikacija krščanstva na praktično polje nemogoča. Dokler se namreč cerkvena hierarhija kopije v razkošju, ljudstvu pa obeta peklenske muke na onem svetu, če si ne bo zaslužilo večnega zveličanja s trpljenjem in pomanjkanjem tu na zemlji, so vse krščanske ideje brezpomembna, mrtva fraza. Take, tudi za naše politične in socialne razmere prepotrebne aplikacije, pa se naravno klerikalci zelo bojijo in v tem leži glavni vzrok, da so napram inteligentnim slojem tako hiperslovenski, revizionistični, avtonomistični in samoodločilni, napram priprostemu ljudstvu pa »katoliški« in »krščanski«. Aplikacija ene same božje zapovedi na praktično življenje bi zadostovala, da postanejo ti klerikalci najhujši sovražniki tistega, ki bi jo izvršil. In zato se nam zdi smešno sklicevanje na voditelje angleške delavske stranke čes, da hočejo urediti državo po krščanskih načelih. Sami se, klerika'na gospoda, v praksi najbolj upirajo in bojujejo tega, kar zagovarjate v teoriji.

★ ★ ★

— Na naslov g. velikega župana. V rokah imamo dekret mestnega magistrata z dne 16. 2. 1919. št. 2487, ki se glasi: »Občinski svet izvolil Vas je v svoji zadnji seji z dne 11. februarja 1919 na temelju § 20, točka 4. dež. zak. z dne 23. oktobra 1912. (št. 66. dež. zak.) za svojega zastopnika v mestnem šolskem svetu za novo šestletno upravno dobo, ki se pričinja s 1. januarjem 1919. ... Župan dr. Ivan Tavčar.« — Vprašamo g. velikega župana, kaj je z mestnim šolskim svetom, kakaj ta korporacija že od 1. 1922 več ne funkcionira, dasi traja funkcijska doba njenih članov, kakor določa zakon, šest let, torej se konča šele koncem leta 1925? Menimo, da je že čas da se napravi konec absolutističnemu režimu župana dr. Periča v mestnem šolskem svetu. Zato pozivamo g. velikega župana, da že vendar enkrat poskrbi za to, da bo jel mestni šolski svet zopet redno funkcionirati in da se

ne bodo nadalje več kratile zakonite pravice v to korporacijo redno izvoljenih članov!

— Jubilej voditelja lužiških Srbov. Danes praznuje 70letnico rojstva zaslužni lužiško-srbski narodni bojevniki profesor Arnošt Muka. Kdor pozna uporno borbo lužiških Srbov za ohranitev svojega rodu in slovanske narodne zavesti, se spomni danes plodonosnega dela tega veterana lužiskega preporoda, ki je sprojel po Hornikoci smrti njegovo idejno dediščino in deloval vse življenje požitnovalno in neumorno za blagor svojega izumirajočega plemena. Mnogo zaslug si je pridobil Muka za »Srbsko Matice« kot urednik njenega »Časopisa« in ustanovitelj lužiskega narodnega in zgodovinskega muzeja. Muka je bil rojen 10. marca 1854 v Wulky Wosyko v Gornjih Lužicah, študijski gimnazij v Budyšinu in univerzo (klasično filologijo in slavistiko) v Lipskem. Po končanem študiju se je posvetil kot gimnazijski profesor slavistiki in delu za svoje rojake, med katerimi je kmalu zaslovel kot vnet narodni bojevniki in nagljen voditelj. Njegovo literarno delovanje se pričinja l. 1876. Leta 1882 je ustanovil mesečnik »Lužica«, prišel z izdajo zbirke »Srbsko gledališče«. Izdal nadalje delo H. Zeilera in številne zbirke lužiških narodnih pesmi in povesti. Glavno njegovo delo je »Statistika Srbov«, ki je izhajala v omenjenem »Časopisu« Srbske Matice in vzbudila veliko pozornost po vsem slovanskem svetu. To je dosedaj najbogatejši vir za poznavanje zgodovine lužiških Srbov. Poleg številnih drugih manjših del in razprav je izdal tudi obširno razpravo o klasični filologiji. Deloval je tudi na političnem polju. Sadovi njegovega dela so znani poleg ožjega kroga znanstvenikov tudi celokupni mladi Lužici in v kolikor misli in čuti po njegovi zaslugi. Muka pomeni del narodne revolucije v srcih današnjega lužiško-srbskega pokolenja. Tega zaslužnega moža se spominjajo danes ne samo njegovi ožji rojaki, temveč ves slovanski svet. Češko-lužisko društvo v Pragi »Adolf Cerny« proslavi njegovo 70letnico v soboto 15. marca. Profesor Muka se je živahno zanimal tudi za slovensko književnost. Bil je dober prijatelj pokojnega našega pesnika Antona Askerca. Pred dobrimi 15 leti je posetil tudi Ljubljano. Živahno se zanimajoč za naše kulturne in politične razmere. Pri tej priliki se je oglašil tudi v našem uredništvu in si ogledal našo tiskarno. Do vojne je nam često poslal kako zanimivo lužiško publikacijo. Zaslužnemu slovanskemu borcu ključemo ob njegovi 70letnici tudi mi: še na mnoga leta!

— Kako morajo občevati predstavniki tujih držav z našimi oblastmi. Ker se je že večkrat zgodilo, da so se obrnili predstavniki tujih držav v naši kraljevini, kakor razna poslaništva in konzulati, naravnost na posamezne oblasti in zahtevale takih in drugačnih posredovateljev in podatkov, prosji ministrstvo za zunanja dela, da naše oblasti na vprašanja, ki prihajajo naravnost od teh predstavnikov, ne odgovarjajo, ker je edina pot in edini način, po katerem smejo omenjeni predstavniki občevati z oblastmi naše države ta, da se za vsa posredovanja obrnejo na ministrstvo za zunanja dela.

— Tehniška srednja šola v Ljubljani. Na višji stavbni šoli, ki konča svoj štiriletni pouk običajno koncem zimskega semestra, se je vršil letošnji zrelostni izpit dne 6. in 7. t. m. K temu izpitu je bilo pripuščeno 13 učencev. Izmed teh je napravilo zrelostni izpit 10 učencev in sicer 7 soglasno in 3 z večino glasov. En kandidat je med izpitom izstopil, dvema pa je bilo odločeno zrelostno spričevalo in sta bila preprobrana za eno leto. Odlike ni bilo nobene. Izpit so napravili: Bizjak Viktor soglasno, Hronek Josip z večino glasov, Kalin Marjan soglasno, Lavrenčič Franc soglasno, Repič Zdenka soglasno, Stepančič Hinko z večino glasov, Škof Ludvik soglasno, Trček Ludvik z večino glasov.

— Slike kralja Aleksandra in kraljice Marije za šolske sobe. V Zagrebu je trdnika Jovanović založila v primerni velikosti kralja Aleksandra in kraljice Marije slike in se obrnila na šolske oblasti glede nabave. Kraljeve slike se nakupijo, ako bo trdnika dovolila primeren popust.

— Za primorske akademike. Klub slovenskih akademikov v Padovi, »Nanos«, nam poroča sledeče: Za visokosolce, ki pridejo z ljubljanske ali druge tuje univerze brez izpitov, ne veljajo več ugodnosti, ki so se jim nudile doslej. Če je dijak imel pet semestrov, so mu šteli šest semestrov in ga sprejeli v četrti letnik. Letos ga sprejmejo v tretji letnik in odhijejo semester, ki je odveč. Pazijo zelo na to, kaj je v demisoriju, kjer stoji zapisano: sex q. l. a. solum x semestria computabilia sunt. Če pride dijak s prvimi dvajsetimi izpitov, mu prištevajo pet enakovrednih izpitov, a. pr. pri prvi 1. Institucije rimskega prava; 2. zgodovina rimskega prava; 3. rimske pravo; 4. zgodovina italijanskega prava; 5. cerkveno pravo. V Sieni priznajo trenutno št. dva več, in sicer: 6. statistika; 7. pravna filozofija. Toliko v vednost visokosolcem, ki se mislijo vpisati na padovansko univerzo.

— Zakon v zvezi s slovinci. Narodnik našega lista nam piše: Ovdal sem to dni nekoga tatu, a sem dobil od sodišča obvestilo, da moram vlogo kolkovati s 5 Din. Vprašamo, ali ni v javnem interesu, da se preganjajo slovinci, ki so nevarni javnemu redu? Ali bi državna oblast zasledovala samo tiste slovince, proti katerim bodo vlozene kolkovane ovadbe? Tatovom se obetajo pri nas lepi časi! Zares brihtni so ljudje, ki so si izmislili, da morajo biti »takolovane« celo vloge, ki opozarjajo oblast na slovince, nevarne državnemu redu! To je zakon o zaščiti — slovinci!

— Kolegijalni večer društva »Pravnik« v sredo 12. m. ob 20. zvečer v restavraciji »Zvezda«. G. člani se vabijo, da se s sestanka mnogobrojno udeležijo.

— Odobr. obrt. nad. šole v Domžalah se zahvaljuje obrtnikom prirediteljem, gostom in vsem, ki so pripomogli k gromnemu in moralnemu uspehu zadnje obrtniške igre v prid naši obrtni šoli.

— Mednarodni filozofski kongres v Neapolju. Začetkom meseca maja se vrše v Neapolju velike slavnosti. Tamoenje vseučilišče slavi svoj jubilej. Ob tej priliki se vrši od 5. do 9. maja peti mednarodni filozofski kongres. To bo prvi mednarodni filozofski kongres po vojni in so se že prijavili udeleženci skoraj iz vseh držav. Kongres bo razdeljen na 10 odsekov in sicer: 1. metafizika, logika in poetika; 2. estetika; 3. etika; 4. filozofija verstva; 5) filozofija prava; 6. zgodovina in filozofija znanosti; 7. psihologija; 8. pedagogika; 9. sociologija; 10. zgodovina filozofije. Za razprave so določeni sledeči jeziki: italijanski, francoski, angleški, španski, nemški in latinski. Kongres proslavi tudi 650. obletnico smrti Tomaža Akvinskoga govori belgijski kardinal Mercier) ter 200 letnico rojstva Immanuela Kanta.

— Lužiški srbski narodni delavec v Bratislavi. V sredo je prišel v Bratislavo lužiško-srbski narodni delavec ev. župnik Dobrucki iz Budyšina, čigar oče je bil župnik v Mošovcu. Dobrucki, ki je član predsedstva lužiško-srbskega narodnega odbora, je bil obsojen radi širjenja nacionalne misli med svojim ljudstvom na mesece zapora in mora v oktobru zapustiti svojo župnijo. V Bratislavi je bil gost župana dr. Okanika, večer pa je posetil evangelijskega škofa Zocha v Modry.

— Iz carinske službe. Andrija Jovanovič je potekla pravica do carinskega posredovalnega poslovanja pri carinarnici v Bohinjski Bistrici.

— Nahava stolov za mesno uhožnico. Mestna občina potrebuje za uhožnico 100 navadnih stolov s trdim sedalom, belopisanimi. Ponudbe je vložiti pisмено pri mestnem gospodarskem uradu med občinami uradnimi urami in jim je, če mogoče, priložiti sliko. Na vsak način pa je navesti ceno. Eventualna ustna pojasnila se dajejo istotako v mestnem gospodarskem uradu. Dobavo bi bilo izvršiti v teku 14 dni.

— Iz mas. gremilja. Za dogradnje stavbe se je podelilo uporabno dovoljenje naslednjim strankam: Trg. Fr. Stupici za novo vilo v Knezoovi ulici; Ivanu Vizintinju za novo vilo v Močnikovi ulici; Trbovelski prem. družbi za palačo na Aleksandrovi cesti; C. Cerar za novo skladišče na Sv. Petra cesti; A. Zalokar-Novaku za novo hišo za Bežigradom; Učiti. tvornici učil za novo tovarno v Linhartovi ulici; mestni občini za dve novi stanovanji in dve delavnici poklonke gasilstva v Mestnem domu; Ani Verlič za novo vilo na Bleiweisovi cesti; restav. Fr. Mikliču za podstrešne sobe v Kolodvorski ulici ter tovarni za klej za novo stanovanjsko hišico. — Stavbna dovoljenja so se v mas. gremilju podelila v zadnji seji 7. t. m.: Fr. Zornadi za zgradbo visokopripišne hiše v Ilirski ulici; Pavil Pleterski za zgradbo visokopripišne hiše ob Korytkovi ulici, obema s pogojem, da bosta tako močno zgrajeni, da se bo lahko zgradilo eno nadstropje; razen teh so bila izdana dovoljenja za zgradbo par delavnice in podobne objekte. — Podelitev meščanstva brez takse. V zadnji seji mas. gremilja se je na predlog podžupana dr. Stanovnika sklenilo priporočiti obč. svetu podelitev takse prostega meščanstva bivšemu obč. svetovalcu Jerneju Serjaku in nadničtelju — ravnatelju Josip Cepudru; na županov predlog pa vpokoj. pis. ravnatelju Jerneju Boljarju, mag. slugi Nikolaju Rusu ter Petru Habichtu.

— Novi poštni avtomobil. Vlada je dobila na račun reparacij iz Nemčije 23 napol tovarnih poštinih avtomobilov. Del teh avtomobilov je ministrstvo že izročilo raznim poštinih direktorijem.

— Vinski vzorčni sejem se vrši v četrtek dne 13. marca v Smetu na Dolnem skem. Otvorili ob 12. opoldne po prihodu vlaka iz Ljubljane. Gostilničarji ne zamudite ugodne prilike za nakup dobrega »Dolenjca«.

— Osemdesetletnica svojega rojstva praznuje danes, 10. m. g. Josip Adamič, najstarejši kamniški meščan, vrvar in večletni odbornik mestne korporacije ter za družbi občinski odbornik. Jubilej, ki je v družbi s pesnikom Jenkom in ožjim rojakom pisateljem Josipom Ogrincem deloval za prebudo Kamnika, je bil tudi inicijator za zgradbo lične kapelice v Kamniški Bistrici. Kremenitemu možu neomahljivega značaja in vsegdar naprednega mišljenja želijo vsi njegovi prijatelji krepkega zdravja do najskrajnejših mej človeškega življenja. — O. Adamič bo slavil osemdesetletnico v ožjem rodbinskem krogu na sv. Jožefa dan, 19. m. Se na mnoga leta!

— Celjske vesti. Oblepčevalno društvo je v nedeljo popoldne ob 14. priredilo tombolo v veliki dvorani Narodnega doma. K tomboli je prišlo veliko občinstva, da so bili vsi gornji prostori nabit polni. Dasi je vladala velika gnetja, se vendar ni dogodila nikaka nezgoda. Čisti dobček tombole je namenjen društvenim svrham. — Vigok sneg smo zopet dobili pri nas. Po zadnjih solčnih dneh smo bili mnenja, da smo dobili že pomlad, petlja pa je nepričakovano nova zima, katere letos ne bo biti konec. — V carinarni na Savinskem nabrežju se vrši v torek ob

8. uri zjutraj javna dražba nagrobnih venčev ter stare obleke po nizki izključni ceni. — Lekarna pri Mariji pomaga imata ta teden nočno službo. — Sestanek članov dem. stranke v celjski okolici se bo vršil v četrtek dne 13. m. ob pol 20. zvečer v gostilni Gajšek na Spodnji Hladini.

— Mariborske vesti. Veliki župan dr. Ploj pride po najnovejših vesteh v soboto dne 8. t. m. v Maribor in prevzame svoje posle. — Nemška politika v gostilničarski zadruzi. Pred kratkim smo mimogrede omenili slučaj sovražnosti napram Slovonom in protekcijske namere inozemce nemške narodnosti od strani druge gostilničarske v kavarnarjev. Med tem smo imeli priliko se prepričati, da smo bili pravilno informirani. Omenjena zadruga bi se bila morala objektivno izraziti o potrebi nadaljevanja bivanja dveh ugodnih inozemskih restavratev in sicer glede Čehoslovaka g. Šlahta (Grajška klet) in g. Stiklerja, restavratev na glavnem kolodvoru kot Avstrijca. Prišlo je, da g. Stikler res ni dal nikdar poveda kakšna sovražnega mišljenja napram naši narodnosti in užiiva za to tudi splošno sploševanje. Tudi je od naše strani priznava, da je mož strokovniak na svojem mestu. Zato tudi dvomimo, da bi imel od strani slovenske javnosti kak resnejši odpor. Ako smo obklicni na tej strani moramo biti tudi na drugi strani to je glede g. Šlahta. Oba nimata nobenih konkurenčnih interesov med seboj. O. Šlahta pa je v vseslovi narodnjak ne samo kot Čeh. nego vseh inozemcev dolgega bivanja med nami se čuti tudi kot Jugosloven, je odlični Sokol ter član raznih. Izrazilo narodnih društev. V zadnjem času se posebno udeležuje, da se napravi red tudi v nekaterih izrečno v nemških rokah nahajajočih se društvi. Paš ta žolla pa je dala gostilničarski zadrugi povod da je koncem januarja na njo vplivno mesto glede g. Šlahta poročala, da nima povoda g. Šlahta podpirati, ker imamo dovolj naših izumirajočih gostilničarjev. ki so tudi zmehni voditi tako veliko obrt kot je Grajska klet. S posebnim podukom pa se obtožuje Čehoslovaka država, češ da ona tudi našim državljanom v Čehoslovajni ne dovoljuje gostilničarske koncesije. Tako je bilo mnenje gostilničarske zadruge glede g. Šlahta. Dva tedna pozneje pa je ista zadruga glede g. Stiklerja na isto mesto sporočila najugodnejše priporočilo, da zadruga sama želi nadaljnje bivanje g. Stiklerja v Mariboru. Ta dvoreznost v eni in isti stvari je za nas tem večji skandal, ker zadruga gostilničarjev in kavarnarjev po svrti nemškega predsednika ne vodi več kak nestopen Nemec, ki bi se ravno v tem slučaju ne upal kaj takega poročati. nego tudi zadrugo gospod, ki se rad trka na prvi kot odlični Hrvat in še bolj čudno je, da taka smičevala izdala zadruga, v kateri je poleg Hrvata predsednika tudi takih znani Slovencev in vodja narodnih socialistov g. Zmuderl. Tudi so v načelnstvu zadruga še drugi odlični Slovenci. Upravičeni smo zahtevati pojasnila, v kateri seli se je storil sklep v zvezi zavedeni zadevi. — Nova zima. Po krasnih tolih dneih je v petek nepričakovano nastopil z novim sneženjem nova zima. Sneg je sicer zelo moker, vendar je prinesel občutno ohlajenje ter nezdruvo mogoče vreme. Značilno je, da se je to vreme pojavilo med tem, ko je barometer začel se vidoma dvigati visoko nad normalo. — Boj draginji. V Narodnem domu se vrši v nedeljo velika protestna zborovanje proti draginji in korupciji. Protestu v veliki dvorani sledil obhod po mestu. Zopet odločilo prihod velikega župana. Z vrnitvijo velikega župana dr. Ploja iz Pariza nekaj ne more biti v redu. Prvotno je bilo določeno, da se vrne že pred 1. februarjem. Potekel je ves mesec, minuli so tudi uradno določeni dnevi povratka, uradništvo pri oblasti se vsak dan pripravljalo na sprejem, toda g. velikega župana ni. Zadnje brzoljavno poročilo zagotavlja prihod v sredo dne 12. marca. — Manifestacija proti draginji in korupciji. »Društvo jugos. državnih uslužbencev in vpokejencev« je s sodelovanjem »Orjuna« v nedeljo dopoldne sklicalo v Narodni dom veliko manifestacijo (pravzaprav demonstracijo) proti draginji in korupciji. Kljub slabemu vremenu se je dvorana napolnila. Zastopana so bila razna društva in korporacije n. pr. »Orjuna« Studenci, Zveza jugsl. železničarjev, društvo drž. nameščencev, društvo stanovanijskih najemnikov, društvo privatnih nameščencev, društvo poštinih uslužbencev in uradnikov, nabavljajna zadruga drž. nameščencev, krožek mestnih uslužbencev, Slovensko trgovalsko društvo itd. Zborovanje je otvoril in mu predsedoval g. dr. Stefančič. Govorili so g. Skrljanc, Šunderl, Roglič, sod. sv. dr. Vidovič in Kolšek. Resolucijo je prečital g. profesor Pečevnik. Po zborovanju je sledil obhod po mestu. — Tri dni sneg. Zadnjim lepim predprunim dnem je od petka dalje tudi na Štajerskem sledilo novo zimsko vreme. Sneg neprestano že od petka vstavlja celo nedeljo. Sneg je zapadel 40—50 cm v dolinah, v gorah preko 1 metra. In vse to pri izredno visokem barometerskem stanju 742. — Narodna gledališča. Repriža »Čarostrelec« v soboto je uspešno nadse pričakovane, ker so se popravili nekateri dosedajni nedostaki. Posebno priznanje gre go. Mitrovičev. — Velike zamude vlakov. Radi snežnih zametov je obšel v noči od 8. na 9. marca vlak št. 225 med Središčem in Čakovcem. Tlačil je 5 in pol ure v snegu. Celo osebe je moral pomagati pri odkidanju snega s pomočjo prihvalstva. Tudi brzovlak iz Budimpešte je radi tega zameta prišel v Maribor z 8-urno zamudo. Brzovlak Trst-Dunaj je dne 9. marca namesto ob 1.20 prišel v Maribor šele ob 11.42. V Avstriji od Šofia dalje nič snega, jasno. Tudi na Koroskem je lepo vreme.

— Mariborska porota. Zopet nesrečno Prekmurje. Sedanja porota se bavi skoro izključno s Prekmurjem. Razgrinja nam samo žalostne slike, posledice madžarskega suženstva. V soboto se je razovarjal kozmal 20-letni Kalman Vaša, mlinska pomočnik iz Sela pri M. Seboti. Dne 11. januarja t. l. je Vaša na cesti pri gostilni v Nemšavci napadel mirno idečega Ludvika Filiparja, ki se je vračal s svojo ženo iz M. Sobote domov. Vaša, ki se je vozil s kolesom, je Filiparja obdolžil, da mu je malo prijel pri srečanju raziral rokav. Navajali je na Filiparja z nožem, ga podri v jarek, kjer ga je sunil z nožem v trebuh s tako silo, da je Filipar drugi dan umrl. Ko so umirajočega Filiparja hoteli spraviti s ceste v gostilno N. Benčič, se je gostilničarka protivila temu je maščevanju, ker je umirajoči svojčas ni hotel poročiti. Vaša tali dejanje in se zagovarja na popolno pijanost. Cesar pa mu porotniki niso verjeli ter mu pomagali do 6-letne težje ječe. — Porod v zaprtih. Kot drugi slučaj bi moral priti na vrsto umor, katerega sta obdolžena Jožef Benko in njegova sestra Barbara. Ker pa je obtoženka v noči pred razpravo v zaprti porotili, se je razprava preložila.

— Smrtina kosa. Umrl je po kratki bolezn Rudl Bilschof, učenec VI. razr., sin g. R. Bilschofa, sinčarja v Rožni dolini št. 233. — Pogreb se vrši danes ob 4. popoldne iz javne bolnice k Sv. Križu. Naj v miru počiva!

— Prijava dolgov in terjatev v tujih valutah in v zlatu nastalih pred dnem 1. marca 1919. V Uradnem listu št. 16. g dne 29. februarja 1924 obnavlja ministrstvo za trgovino in industrijo, oddelek za kreditne naprave in zavarovanja v Beogradu poziv na vse fizične in pravne osebe v tuzemstvu, naj v lastnem interesu takoj prijavijo svoje dolgove in terjatve, ki jih imajo iz časa pred 1. marcom 1919. v tujih valutah v zlatu izveniši avstro-ogrski krope proti fizičnim in pravnim osebam v avstrijski republiki. Prijave se morajo poslati naravnost gornjemu oddelku ministrstva za trgovino in industrijo z nastopnimi podatki: 1) Upnikovo in dolžnikovo ime in njiju prilike, nadalje naslov, enega ali drugega; 2) Valuto in znesek dolga ali terjatve; 3) Obročno mero; 4) Kdaj je dolg (terjatve) nastal? Kako? Na kakšne obremenitve se opira in kdaj so nastale? Čimeno? 5) Kaj služi za kritje dolga? 6) Ali so se vršila doslej popajanja za poravnava dolga (poplačila terjatve) in s kakšnim uspehom? 7) Vse druge važne podatke. Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenjo opozarja vse interese na ta poziv z vabilom, da si zaradi pregleda in informacije pošljejo prepise svojih predmetnih prijav.

— Kako negujemo lasce? V ta članek, ki smo ga v nedeljski številki priložili pod rubriko »Zdravstvo«, se je vrnila tiskovna napaka, ki kvari zmesel. Glasiti se mora: »Pri običajnem uporabljanju milačne vode le-to (lasišče) omahla ... in ne »omahla«.

— Znižanje cen. Uporabljajte prti! Vsed ugodnega priložnostnega nakupa večje množine plinskih kuhalnikov oddajamo iste dokler traja zaloga globoko pod današnjimi tovarniškimi cenami. S tem je dana priložnost vsakomur, da uporablja plin v kuhinji kjer plin je danes najcenejša kurilno sredstvo. Kuhalnik z enim gorivcem uporablja za kuhanje manjše množine tekočin kot tudi za kuhanje kcleja itd. stane le 25 Din. med tem ko znaša tovarniška cena 55 Din. Kuhalnik z dvema ogniliščji pripravi za kuho hrane manjših družin se oddaja plinskim odjemalcem po 125 Din, akoravno je današnja tržna cena 320 Din. Da se omogoči tudi najširšim krogom uporaba plina, se oddajajo kuhalniki tudi na 4 mesečne obroke oziroma proti mesečnim najemninam 6 Din. Dvig našega dinarja je omogočil tudi še nadalje znižati instalacijske stroške. Vse instalacije se izvršujejo po lastnih cenah. Proračuni se sestavljajo brezplačno. Kdor ljubi praktičnost in čistoto v kuhinji, temu postane plin kmalu neobhodno potreben, posebno kjer je pri varčljivi kuhi dokazano tudi najcenejša kurivo. Tudi pri hkanju nudi plin gospodinji velike ugodnosti. Plinski likalniki nikakor ne zastajajo glede priročnosti za električne, še celo jih prekašajo ker so v obratu mnogo cenejši (Eno uro likanja stane le 0.26 Din). Kot nov izum prinaša plinska industrija male zelo lično izdelane namizne prenosilne pečice, katere so si osvoile že v teku ene sezije celo Nemčijo kjer skoro ni poslopja v mesiu brez plina. Vsi aparati so med uradnimi urami na ogled v mestni plinarni.

— Marčev sneg in kmotski pregovor. O snegu, ki pada ta mesec, sodi naš kmotovelec, da je gnoj za polje in travnike. Čim dlje je ta mesec pokrita zemlja s snegom, tem varnejša bo rast ob prvih pomladanskih tednih pred slano.

— Ogromna ponevera v Osijeku. — Poneveriteli prijet na Dunaju. V Osijeku je bila za niti tiralica in je bil 8. m. od schlerju 3.800.000 Din in je pobešni. Izdana je bila za niti tiralica in je bil 8. m. od avstrijskih varnostnih organov prijet. baš ko je hotel prekoračiti mejo in preiti na Čehoslovajsko.

— Tatvina pri Samasu. Razprava proti Subanu in njegovim sokrivcem, o čemar smo poročali že v soboto, je bila končana ob 15. Obsojeni so bili Ivan in Alojzij Suban na 16 mesecev težke ječe, poostrene z enkratnim postom in trdim ležiščem. Stanko Hočvar, Marj Keber in Alojzij Kozmina pa na eno leto ječe. Poleg tega morajo povrniti tudi livarni povzročeno škodo v znesku 14.014 Din. S to razpravo je bilo pomladansko zasedanje ljublj. porote končano.

— Aretilacija brezsrčne matere. Poročali smo pred kratkim, da je bilo v Lozljavi gostini na Sv. Petra cesti najdeno v cunje povito dete ženskega spola. Polcija je sedaj brezsrčno mater v oabi Rozalije Vidar izsledila. Vidrova se je skrivala dolgo časa pred oblastmi. Ima poleg tega zločina še več deliktov na vesti. Tako je zasledovana radi tavnine v Zg. Rožah v Savski dolini, kjer je Marij Erba odnesla za 2500 Din perila.

— Kar Vi potrebujete, to je Elzafluid. To pravo domače sredstvo katere preženo Vaše bolečine! Polzkuša pošiljka D 27. — Lekarnar Eug. V. Feller, Stubička Donja, Bazar št. 238, Hrvatska.

Pisemski papir v kasetah in mapah priporoča NARODNA KNJIGARNA

Združene opekarne d. d.
Ljubljana

Telefon 738

razmjenjuje, da so otvorene v sredini mesta na

Miklošičevi cesti št. 13

tovarniško zalogo vseh vrst opeke lastnega izdelka.

Opeka je na razpolago v poljubnih množinah po

najnižjih dnevnih cenah.

Javna dražba

raznega pohištva se vrši
v torek 11. t. m. ob 9.

dopolnilno pri „BALKANU“
na Dunajski cesti.

Nova preoblikovalnica

damskih slavnikov in modnih
klobukov

Barborič - Završan

Ljubljana - Mestni trg 7

izdeluje po najnovejših modelih,
letotam velika zaloga damskih
slavnikov, nakitenih in praznih,
ter raznovrstnega nakita.

Zajamčeno nepremočljive dežne plašče

iz prvih angleških tovarn od
Din 350— do 800— nudi trdka

Drago Schwab, Ljubljana,
DVORNI TRG 3.

Na željo se pošilja po poštne povzetju.
Neugajajoče se zamenja ali povrne donar

Mednarodni spomladanski velesejem v Pragi

v dneh od 16. do 23. marca 1924.

2300 razstavljalcev domačih in tujih. Posetniki iz vseh evropskih
in prekomorskih držav.

Nudi največjo izbiro vseh vrst priznanih solidnih in svetovno znanih izdelkov na:
Splošnem velesejmu razstavi dobaviteljev hotelske in gostilniške
obrti, razstavi pohištva in godbenih instrumentov ter
na razstavi stavbenega materiala in potrebščin.

Posetniki imajo poleg ostalih ugodnosti 25-procentni popust na cene železnic.
Posetnikom niso potrebni vizumi, vstopna legitimacija upravičuje k prihodu v
ČSR in povratku.

Informacije daje:

Celestovaški konzul, Putnik d. d., Aloma Company,
Ljubljana, Ljubljana, Aleksandrova c. Ljubljana.

Vse hiti

v modno trgovino, Mestni trg 10

A. Šinković nasl. K. Soss

kjer se vrši do konca tega meseca

inventurna prodaja.

Posebno ugodno nakupite:

kožuhovino, perile za dame, gospode,

deco. — Pletene jopice, trikotarje.

Predpasnike, nogavice, rokavice

Svile vseh vrst, kravate, naram-

nice i. t. d.

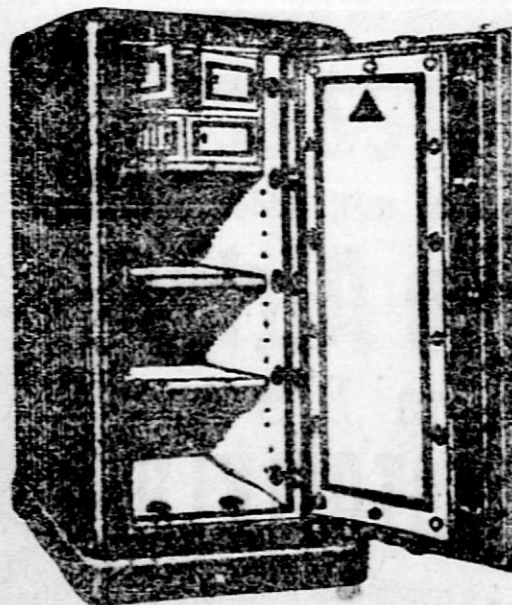
Zunanja naročila poštno

obratno.

Najnovejša patentirana iznajdba!

Odlična novost!

B.O.B. Tvorница jeklobetonskih blagajnic sist. „Thörig“ d. d.
Brzjav: BOB, Vukovar VUKOVAR Telefon interurb. 56

Izdeluje in dobavlja vseh vrst jeklo-
betonske blagajnice, sprave za
akte, tresorna vrata, vzdalna vrata
itd. solidno in okusno izvršeno po
najnižjih cenah.

Glavno zastopstvo in samoprodaja za
kraljevino SHS

ARMIN GOLDSTEIN

agentura in komisija, VUKOVAR

Brzjav: Komisione, Vukovar. Tel. int. 11

Iščejo se zastopniki za Slovenijo.

Izdelki tvornice jeklobetonskih blagajnic bodo izloženi na
zagrebškem spomladnjem semnju
od 27. aprila do 5. maja t. l.

Absolutno ognjvarno!

Največja sigurnost proti vlamu!

Za odgovore uprave
naj se priloži
1 dinar. Plačuje se
vnapre!

MALI OGLASI

Cena malih oglasov
vsaka beseda
50 para. — Najmanj
pa Din 5—

Službe

Šivilja

se priporoča za delo bolj-
ših oblik — po hišah ali
na dom. — Naslov pove
uprava »Slov. Narod«. 1760

Šivilja

za damsko in moško pe-
rilo se priporoča. — Gre
tudi na dom. — Naslov
pove uprava »Slovenskega
Naroda«. 1730

Mlad gospod

s štiriletno pisarniško
prako išče primerno me-
sto. Gre tudi kot potnik
ali kaj sličnega. — Po-
nudbe pod »L. K/1732«
na upravo »Slovenskega
Naroda«. 1732

Kot učiteljica

in vzgojiteljica se išče
gospodična k petletnemu
otroku. Prednost z zna-
njem italijanske. — Po-
nudbe pod »Vzgojiteljica
1702« na upravo »Sloven-
skega Naroda«. 1702

Gospodična,

stara 39 let, išče službo
gospodinje pri samostoi-
ni dami ali gospodu ali
večjem gospodarstvu; raz-
zume se tudi na živino-
rejo, perutništvo in po-
jedelstvo. Zna kuhati in
šivati itd. Reflektira se
na dober postopek. —
Alojzija Gaider, Železni-
ki. 1713

Išče se šteparica

za čevlje, samo boljša
mož. za stalno. — Po-
nudbe pod »Šteparica
1761« na upravo »Sloven-
skega Naroda«. 1761

Iščem frizerko,

prvovrstno, ki zna ondu-
lirati, manikirati in lasni-
čarska dela. — Plača do-
bra in odstopki. — Po-
nudbe na: Rudolf Jakob, Vinkovci. 1703

Veliko podjetje sprej-
me v službo oblastveno
izpranega
kurjača

za parne kotle, kateri je
že vsaj 35 ali 40 let star
in po možnosti samski.
— Pismene ponudbe naj
se vpošljejo z navedbo
starosti, stanu (samski
ali oženjen, koliko otrok)
in prepiši spraveval ter
zahtevki plače na »Stro-
jilno tovarno, Polzla«
pri Celju. 1737

Mlad trgovski uradnik.

po možnosti absolvent
trgovske akademije z ne-
kaj prakse, zmožen slo-
venščine in nemščine v
govoru in pisavi. Se išče
za elektrotehnično po-
dejstvo. Lastnoročno piše
prošnje z navedbo dose-
ganega delovanja, z iz-
pravevali, fotografijo in
navedbo plače je vposlati
pod »Trgovski uradnik«
na »Aloma Company«
Ljubljana. 1734

Pravo

Erenyi Diana francosko vinsko žganje

se uporablja redno za čiščenje ust in pre-
prečuje obolenje na kataru in influenci.

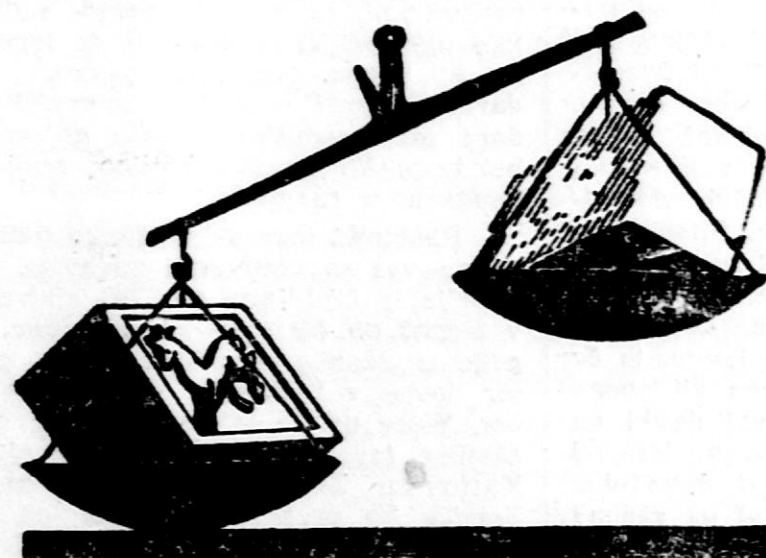
Dobiva se povsod!

Pazite na ime „DIANA“!

Mala steklenica Din 9—
Srednja steklenica Din 24—
Velika steklenica Din 48—

Generalno zastopstvo in depot:

Jugopharmacia d. d., Diana-oddelik,
Zagreb, Prilaz 12.

MILO „GAZELA“ ODTEHTA

PO SVOJI IZBORNI KAKOVOSTI

vse manjvredne, cenejše izdelke.

Dobite ga v vsaki trgovini.

Dalmatinski I^o Portland cement

svetovne znamke

„Salona“ (Tour)

nudi po najnižji dnevni ceni

tvornica „SPLIT“

d. d. za cement Portland iz

skladišča v Ljubljani

Aleksandrova cesta 12.

Klavirska delavnica

R. WARBINEK Ljubljana

Kiloborjeva ulica 5.

Popravljanje in uglašjevanje klavirje
in harmonij strokovno in ceno

I Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga komično
snaženje in vsakovrstno bar-
vanje oblik.

ANTON BOC 1592

Ljubljana, Selenburgova ulica 6

I. nadstr. Glince-Vič 46

Pisalni stroji, potrebščine

mehanična delavnica

(popravljalnica)

L. BARAGA, Ljubljana,

Selenburgova ulica 6-L

Hišnika

išče »Sokolsko društvo v
Radovljici« za naturalnim
stanovanjem, pristo kura-
javo in razsvetljavo. —
Ostali prejemki in nastop
po dogovoru. — Pismene
ponudbe z navedbo even-
tuelnih družinskih članov
je vložiti do 20. marca.
1739

Prodaj

Kolo

znamke »Kintax«, malo
rabljeno, se proda. —
Jernejeva cesta 44, Šiška.
1739

Naorodaj:

devet električnih luči, le-
stence in stara skrinja. —
Naslov pove uprava »Sl.
Naroda«. 1737

Lovski pes

z rodovnikom, poldrugo
leto star, se proda. — Po-
izve se: Križaj, Rimska
cesta 5, II. nadstr. 1695

Velika biblioteka,

nad 2000 knjig, kraških in
redkih izvodov. Je na-
prodaj. Cena 50.000 Din.
Ponudbe pod »Biblioteka
1709« na upravo »Slov.
Naroda«. 1709

Avto!

Proda se radi selitve po
zelo nizki ceni avto
»Puch« 30 HP, šestredni,
ni, modern, popolnoma
nov. Posredovalec pro-
vizija. — Naslov pove
uprava »Sl. Nar.« 1643

Ku'm

Čreslo,

zmleto, prvovrstno, več
vagonov, se po ugodni
ceni proda. — Interesenti
naj pošljejo ponudbe na
upravo »Slov. Narod«
pod »Čreslo/1751«. 1751

Antikvitete:

tabernakliji, garniture, ure,
kozarci, porcelan, sekre-
tarij, skrinje z vložkami
itd. se kupijo po najviš-
jih cenah. — Natančen
popis z navedbo cene na:
Julius pl. Huebmershofen
Silbernagl, Zagreb, Illica
131 a. 1736

Stanovanja

Na stanovanje

se sprejmeta dva gospo-
da kot sestanovaleca. —
Naslov pove uprava »Sl.
Naroda«. 1746

Mlad zakonski par

išče prazno ali meblova-
no sobo in kuhinjo. Na-
jemnina postranska stvar.
— Ponudbe pod »Mira
stranka/1693« na upravo
»Slov. Narod«. 1741

Nezremljivost

2 stavbni parceli

(velikost ca. 600 m²) na
voglju Gledališke-Gajeve
in Gajeve-Beethovnovi
ulice na pradol. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 1741

Cokali

Lokal s pisarno,

prilagojen za skladišče ali
delavnico, na novo pre-
urejen, se odstoji. — Po-
nudbe pod »Petina/1698«
na upravo »Sl. Narod«. 1698

V najem vzamem

za takoj ali pozneje na
prometnem kraju PEKA-
RIJO ali primeren lokal,
kjer bi lahko postavil pe-
kovsko peč. — Ponudbe
na: Karol Prijatelj, peka-
rija, Mokronog, Dolenjs-
ko. 1722

Donisovanje

Donisoval bi

z nabraženo, ljubezljivo
in živahno gospodično
srednje starosti. Sem li-
beralnega naziranja, zna-
čajan in pošten v vseh
ozirih. — Korespondenca
naj se naslovi: Josip Lazi-
ni, Zagreb I. pretinac.
1766

Ženitna ponudba.

Mlad fant, — kore-
niak — značajan in v
dobri službi, bi poročil
devočko do 30 let, ki bi
bila dobra gospodinja.
— Ponudbe pod: Ivan Ladi-
ha, Celje, pošto ležeče.
1765

Razno

Korajža!

Zakaj se bojiš? — Le
pridi. — Te želimo priča-
kuje. — Tvoj Celestin.
1763

Sneg!

Enega si ukanila, me-
ne ne boš! — Drži raje
svoje obveze — drugimi!
— Prevaranec. 1764

Polda!

Včeraj sem Te čakal
v določeni kavarni. Ni
Te bilo! Kaj je vzrok? —
Odgovori mi v tem listu
pod »Slavko«. 1762

Klavirje,

harmonije, godala, stru-
ne in potrebščine, na
drobno in debelo. M.
Mušič, Ljubljana, Selen-
burgova ulica 6. 0892

Družabnika

sprejme brezkonkurenčno
industrijsko podjetje. —
Ponudbe pod »Prihod-
nost/1699« na upravo
»Slov. Narod«. 1699

Pozor!

Plačam po visokih cenah
stare obleke, čevlje, po-
hištvo itd. Pridem tudi
na dom. Dopisnica zadaj
stoji. — Dramé Martin,
Sv. Jakoba nabrežje 20,
Ljubljana. 1665

Lesni trgovci

pozor!
Tiskovine za prevze-
manje okroglega, tesane-
ga, rezanega lesa, na ka-
terih se pri prevzemu sa-
mo ob sebi ohenem zra-
čuni natančna kubikatura
brez kubične merilnice, se
naročajo pri: Dragotin
Korošcu, Rečica ob Pači.
1745

Za dojenčke

priporočajo strokovnjaki
samo »Juvencosin« in
prasek: za oslabele otro-
ke samo »Baras« emulzijo
ribjega olja z glicerofos-
fati. — Pazite strogo na
varstvene znamke »Juve-
nosin« in »Baras« ter odklo-
nite odlično vsa tujna na-
domestila. — Glavno za-
stojstvo za Slovenijo:
»Saluse, d. d., Ljubljana.
1272

Inserati v

»Malih oglasih«
imajo neoporečno velik
uspeh v »Slov. Narod«.

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7 (ob vodi)

blizu Prešernovega spomenika

se priporoča za najcenejši nakup vseh potrebščin za kro-
šče, čevljarje, sedlarje, šivilje, toaletnega blaga,
pletenice, galanterije, najboljših živalskih strojev

GRITZNER in ADLER:

posameznih delov za kolesa in za vse sisteme živalskih strojev.

Trgovina z oblekami

za gospode in deco

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12

prodaja odslej tudi
PRVOVRSTNO PERI-
LO ZA GOSPODE
po izredno nizkih
cenah.

„Erika“

naiboljši in naj-
primernejši pi-
salni stroj za
potovanje.

THE REX CO, LJUBLJANA,

Telefon 268. GRADIŠČE 10. Telefon 268

Opalografi v vseh velikostih in
opalografične potrebščine
vedno v zalogi.